

Я захищу тебе...

Автор:

Світлана Талан

Я захищу тебе...

Світлана Олегівна Талан

Кирило закохався в Кіру ще в школі. Та вже тоді було зрозуміло, що вони занадто різні, щоб жити разом. Весілля не змінило цієї обставини. У 2014 році почалася війна, і запальна та відчайдушна Кіра вирушила на фронт добровольцем. Чоловік не міг відпустити її саму. Він ладен був піти за коханою в саме пекло. Кирило воював поруч, коли Кіра отримала те страшне поранення. А одного дня в комп'ютері дружини він знайшов те, що може перекреслити їхнє спільне майбутнє. Невже жінка, заради якої він помер би, має інше життя, де для Кирила немає місця?..

Світлана Талан

Я захищу тебе...

Жодну з частин даного видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

© Талан С., 2019

© Depositphotos.com / peus, leszekglasner, 2019

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2019

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2019

* * *

Щиро дякую Анні та Олексію, без допомоги яких цей роман не був би так
наближений до дійсності

Будь-який збіг прізвищ та імен прошу вважати випадковим

Коли б тобі бажав я сліз і муки

Коли б тобі бажав я сліз і муки, І кари найстрашнішої бажав, Я б не викручував
твої тендітні руки І в хмурім підземеллі не держав. Ні, я б не став тебе вогнем
палити, З тобою б розквитався без жалю: Я б побажав тобі когось отак любити,
Як я тебе люблю.

Василь Симоненко, 15.01.1957

Охоронець завів Кіру в камеру № 3. Позаду дівчини голосно грукнули металеві
двері, жалібно скрипнув ключ у замку, й вона опинилася в душному приміщенні,
де, окрім неї, було ще вісімнадцять затриманих жінок. Угорі в єдиному вікні з
тріснутиим склом – маленька відчинена кватирка, яка була не в змозі впустити
достатньо свіжого повітря, щоб його вистачило на всіх. Кіра пройшла до свого
ліжка, прилягла на протертий до дір ватяний матрац, накритий простирадлом,
що вже давно змінило свій білий колір на сірий, ще й з великою латкою
посередині, та картатою ковдрою.

«Коли отак заходиш у камеру, то здається, що від задухи, спеки та запаху поту,
змішаного з дешевими парфумами, одразу задихнешся й зупиниться серце, –
подумала Кіра. – Але людина – істота живуча, до всього при звичається і може
роками так жити. Хоча цього не можна назвати життям, лише існуванням. Мое
життя лишилося в минулому, якого не можна повернути – лише зберегти в

пам'яті».

Кіра лягла горілиць, заклала руки під голову – подушка була надто «схудлою» – й поринула в думки. Лише кілька років тому вона була майже щаслива, хоча могла купатися в щасті. Поруч був чоловік, на плече якого вона могла опертися будь-якої хвилини, який підтримував і ладен був пригорнути до її ніг небо, але вона сама винна, що вчасно не розібралася у своїх почуттях і відштовхнула його. Колись, так давно і зовсім недавно, у неї була родина, але Кіра її втратила. Потім зустріла іншого чоловіка, і в якусь мить їй здалося, що то кохання, а виявилось, що просто пристрасть, ще й оманлива. Щойно в неї була з ним зустріч. Кіра нічого не відчувала, бо в душі все вмерло, – лишилося тільки тіло, яке може пересуватися, хоча незрозуміло, навіщо це йому, і здатність дихати смородом камери в СІЗО.

У тому, що сталося з нею, Кіра не намагалася знайти винних – це нічого вже не змінить. Вона сама пішла доріжкою, яка привела її до цієї камери. Сьогодні в неї було побачення з тим чоловіком, і він пообіцяв посприяти її звільненню, але надія також у ній померла. Кіра почувалася покинутою всіма тими, хто посідав важливе місце в її житті, замість них тепер на душі лежав важкий камінь. Їй здавалося, ніби вона опинилася сама в маленькому човнику серед бурхливого безмежного океану, де не видно берега й невідомо, куди плисти. Самотність, безпорадність і жодної надії на порятунок. Кіра намагалась уявити своє майбутнє, але не виходило – попереду лише глуха темрява.

«Своє майбутнє я сама втратила, – подумала дівчина і навіть піднесла руки до очей. – Я його вбила ось цими руками».

Нерви як натягнута струна, ще мить – і вона зірветься. І таки сталося! Кіра почала нервово хихотіти, затискаючи рота кулаками, потім розреготалася страшним голосом. Жінки здивовано переглянулися, а незвичний регіт розносився навколо, заповнюючи маленький простір та наводячи жах на жінок.

– Кіро, – обережно покликала її сусідка по ліжку Валентина. – Заспокойся, все добре!

Здавалося, дівчина збожеволіла: вона качалася по ліжку, дико реготала, а її обличчям линули потічки сліз.

– Охороно! – покликала Валентина, але навіть гучний звук не зупинив Кіру – вона його наче не чула. – Охороно! Та де ж ви є?! – гатила співкамерниця у двері.

Нарешті віконце відчинилися, і кремезний охоронець невдоволено буркнув:

– Що трапилось?

– Кіра Горобець...

– Що з нею? До неї там прийшов відвідувач.

– Кіро... – Валентина обережно торкнулася плеча Кіри.

– Не чіпайте мене! – скрикнула дівчина. Її тіло пересмикнулося, мов від укусу змії.

Охоронець відімкнув двері, заглянув у камеру.

– Горобець, досить комедію ламати – ти не в театрі! Встати й на вихід! До тебе прийшли.

Кіра вмить стихла і втупилася в охоронця безтямним поглядом.

– Горобець, повторюю вдруге! – заволав охоронець. – Встала і підійшла до мене! У тебе короткочасне побачення!

Кіра повільно підвелася, поправила рукою розпатлане волосся, рушничком витерла мокре обличчя.

– Побачення? З ким? – байдуже запитала вона.

Здавалося, дівчину зовсім не бентежить, хто хоче з нею зустрітись.

– Побачиш сама! – буркнув чоловік.

Кіра йшла довгим напівтемним коридором. Сьогодні неділя – день побачень. У неї вже була зустріч з адвокатом і з давнім знайомим. Більше ніхто не мав до неї

прийти. «Невже мама? – майнула надією думка. – Може, вона мені пробачила?»

Чоловік завів дівчину в невеличку кімнату з маленьким вікном угорі. Стіл і два стільці по обидва боки. Тут було не так душно, як у камері, і Кіра вдихнула повітря на повні груди. Вона вже опанувала себе і губилася в здогадках: хто до неї прийшов? Відповіді не знаходила, але чомусь зі свого самотнього човника в океані вона побачила берег. «То суша чи міраж?» – подумала Кіра, в цей час відчинилися двері, і в жінки від несподіванки завмерло серце.

– Ви? – вичавила вона з себе одне-єдине слово.

Очі швидко наповнилися слізьми, але вона не заплакала – вже давно звикла всі почуття тримати глибоко в душі, лише сперлася спиною об стіну й повільно почала сповзати донизу...

Частина перша

На Івана, на Купала

Наближалось свято Івана Купала. Кірі вже виповнилося тринадцять років і вона була впевнена, що батьки відпустять її провести ніч на березі Лутугинського водосховища, куди збирались і старша подружка Люда, й однокласниця Валя. Валиним батькам узагалі було байдуже, де вона буде і з ким – для них головним у житті була пляшка самогону на столі, тож подружка не питала дозволу.

– Кіро, тебе батьки не мають права тримати вдома в таку ніч! – рішуче сказала їй Валя. – Таке свято пропустити не можна!

– Не впевнена, що мені дозволять піти з вами, – відповіла на те дівчина.

– То попроси Люду, нехай вона поговорить із твоїми батьками, – порадила Валя.

– Гадаєш, до неї вони дослухаються? – Кіра поглянула на Валю великими карими очима.

– Нехай Людка візьме тебе під свою опіку! – усміхнулась Валя.

– Якщо захоче, – сказала Кіра.

Людмилі було вже сімнадцять років. Дівчина жила з Кірою на одній вулиці. Сказати, що вони були найкращими подружками, не можна було, але добрі стосунки, одна й та сама школа в Розкішному, стадіон біля школи, де вечорами збиралась молодь на спортивному майданчику, були тим, що їх об'єднувало. Іноді Люда була відвертою з Кірою й розповідала по великому секрету про своїх хлопців, як вони цілуються і хто з них засовує язика до рота або взагалі слинявить губи, а не цілує.

– Від одного, як тільки обніме, аж мурахи по шкірі йдуть, – розповідала старша подружка, – а інший цілує, а тобі байдуже, ніби й не тебе. Ніяк не зрозумію, чому так буває?

– Може, ти одного кохаєш, а інший тобі байдужий, – висловила припущення Кіра, на що Люда розсміялась.

– Яке кохання? Ні, спочатку мені здається, ніби я закохалась, а потім за кілька днів близького спілкування розумію, що він мені нецікавий. Ні, Кірочко, кохання – це щось інше, воно не таке!

– А яке воно?

– Гадаю, що він має бути єдиним у цілому світі! – піднесено промовила Люда. – Ти дивишся на інших і нікого, крім нього, не бачиш! Хтось до тебе заграє, чіпляється, а він тобі ніби стіна, байдужий і чужий; є лише один, від чийого погляду в тебе підкошуються ноги і ти не відчуваєш землі під собою!

– Таке й справді буває?

– Ти ще дитина, Кіро, маля, можна сказати! – з виглядом досвідченої дорослої жінки казала Люда.

Сперечатися з нею Кіра не хотіла, бо ще не знала, чи справді існує таке кохання, про яке розповідала подруга, чи то вона в книжках вчитала. Щоправда, Кірі

подобався торік один хлопчик із паралельного класу, але коли вона якось побачила, що він ішов зі школи з іншою дівчинкою, то всі її почуття до нього самі собою кудись поділися. Тоді Кіра подивилася на нього іншими очима і ніби полуда з очей спала – і не такий уже він красень, як здавався, і ніс у нього завеликий, і плечі вузькі, а руки довгі. Кіра одразу зробила для себе висновок, що не можна дивитися на хлопців крізь рожеві окуляри, тому останнім часом взагалі припинила на них звертати увагу.

Увечері Кіра дочекалися батьків із роботи, і коли всі зібралися на кухні, запитала, чи підуть вони на свято Івана Купала.

– Як батько, так і я, – відповіла їй Таїсія Іванівна. – Я так з дітьми у дитсадку за день награлася, що хочеться відпочити на дивані перед телевізором, а не йти з дому на всю ніч. Доню, запитай у батька, що він скаже.

– А що батько? – озвався Григорій Антонович. – Батько ледь живий та теплий із шахти виліз. Чи після такої рабської праці хочеться гуляти? Відгуляли ми своє, доню, поки були молоді, а зараз як сів, так і приклеївся до дивана. А чому ти питаєш? Чи, бува, не надумала піти на гульки?

– Ага! Подружки йдуть і я хочу з ними! – відповіла Кіра.

– А чи не зарано? – насупив брови чоловік.

– Мені вже тринадцять років! Я вже не дитина, якщо ви цього не помітили!

– Та ще й не дівка, щоб ночами з хлопцями гуляти, – зауважила мати.

– То можна мені піти з подружками? – не відступалася від свого дівчина.

Таїсія Іванівна могла б заборонити Кірі, але знала, що донька все одно зробить так, як задумала. Така вже була у неї вдача: ніколи не відступить від свого, замкни Кіру в кімнаті, вона й шибки повиймає, щоб піти на свято. Нагадавши дівчині, що вона ще не доросла і рано їй задивлятися на хлопців, Таїсія Іванівна дозволила доньці піти.

– Дякую! – підскочила на місці дівчина й радісно заплескала в долоні. – Я так і знала, що ви мене зрозумієте!

– Якщо в пелені додому принесеш – не зрозуміємо, – пробурмотів батько й сів за стіл.

– Не хвилюйтеся, не принесу! – промовила дівчина й метнулася у свою кімнату.

– Їстимеш? – крикнула їй мати.

– Потім! Не зараз! – озвалася Кіра.

Жінка здогадалася, що донька вже відчинила шафу з одягом й підбирає щось собі на свято.

...Стомлене липнєве сонце повільно заковувалося за обрій, коли трое дівчат прийшли на берег Лутугинського водосховища. Для них, молодих та енергійних, дійти з села Розкішного до водойми було зовсім не важко. За розмовами подружки не помітили дороги, а коли опинилися біля водосховища, були вражені великою кількістю людей на березі. Рожеве прощальне проміння сонця миготіло й відбивалося у воді, підсвічуючи її неймовірними барвами. Біля імпровізованої сцени зібралось багато люду і дівчата попрямували туди. Жінка в національному вбранні голосно й надто емоційно декламувала:

– Трищать усі сороки на вербі,

Що Купала свято на селі,

Що зібралось люду, як квітів у полі,

Хай вас обминає лихо і горе!

Інша жінка, театралью роблячи жести руками, продовжила:

– У час прекрасний, в час крилатий

Просимо до нас на свято!

На Івана, на Купала!

Щоб вас доля відшукала!

Керівництво селищної ради взяло слово для привітання, і Люда запропонувала сходити подивитися на опудало.

- Почалося нецікаве, - сказала вона Кірі та Валі. - Поки вони наговоряться, ми зможемо прогулятися.

Дівчина привела подруг до опудала Марени, зробленого з гілля дерев та соломи, прикрашене барвистими атласними стрічками.

- Для чого воно? - поцікавилась у старшої подруги Кіра.

- Побачиш! Май терпіння! Он там - вогнище! - вказала Люда. - Коли його запалять, будемо через нього стрибати.

- Класно! - усміхнулася Кіра. - Ще ніколи не стрибала через вогнище!

- Дивись, щоб хвіст не загорівся! - засміялася Валя. - А то доведеться йти додому з голими сідницями!

- До речі, свічки із собою не забули взяти? - запитала Люда.

- Свічки? - в один голос промовили подруги і розгублено закліпали очима.

- Свічки! Ви що, не знали, що треба було їх взяти з собою?

- Ні! - дуєтом протягли дівчата.

- Гаразд! - усміхнулася Люда. - Я так і знала, тому й для вас прихопила! Вінки плестимете?

- Так! - закивали обидві.

- Отож! А на віночок треба поставити свічку й запалити, - пояснила Люда.

– Вона ж упаде, – зауважила Валя.

– Чи не гадаєш ти, що свічка має бути півметровою? – засміялась Люда. – Ось такі вони! – сказала дівчина й дістала із сумочки низеньку парафінову свічечку в підставці.

– Зрозуміло! – кивнула Валя. – Чуєте, як гарно співають?

Дівчата повернулися до сцени, де вже закінчили свої вітальні промови керівники й місцевий ансамбль злагоджено співав «Про вишні».

– Ходімо подивимось, що там буде цікавого, – запропонувала Кіра.

Коли вони підійшли до натовпу глядачів, уже розігравалася сценка, в якій дівчина відмовляла коханого йти в ніч на Купала шукати квітку папороті. Були тут і чорти, й відьми, які полювали на хлопця-відчайдуха, який мріяв знайти чарівну квітку, щоб розуміти мову звірів і птахів та відшукати захований скарб для своєї дівчини. Кіра захоплено спостерігала за грою акторів, але найбільше їй сподобалась дія, в якій дівчата, сидячи на траві, плели віночки з квітів та співали:

– Ой, на Івана, на Купала

Красна дівчина зілля копала,

Квіти збирала, віночки плела.

Далі за водою їх пускала,

Поплинь, віночку, по синій хвилі,

Поплинь, віночку, де живе мій милий!

Далі Кіра вже не чула співу, вона уявила, як сплете вінок сама і вперше у своєму житті пустить його на воду. Вона не була мрійницею, але святковий вечір, який уже впав на землю сутінками, і перші зірочки, які замерехтіли на небі, справили на неї неймовірне, якесь містичне враження. Люди почали запалювати вогнища, дим спускався спочатку донизу, сивою пеленою огортав присутніх, а потім, коли полум'я яскраво розгоралося, тягнувся вгору, аж у темне небо. Кіра відчувала збудження, яке зазвичай буває в передчутті чогось неймовірного.

Подружки гуляли берегом, нишком поглядаючи в бік хлопців, які розпалювали вогнища й не оминали увагою трьох молоденьких дівчаток. Хлопці жартували, запрошували їх до свого гурту, але Люда весь час смикала за руки подруг, щоб не поверталися й ішли далі, удаючи, ніби їм зовсім байдуже до загравань юнаків.

- Так і будемо ходити, як привиди? - невдоволено пробубоніла Валя, звертаючись до старшої подруги. - Прийшли розважитися, а тиняємося, як неприкаяні.

- Ще встигнемо! - запевнила Люда. - Справжнє гуляння попереду!

- Сподіваюсь, що не марно прийшли сюди, - зітхнула Валя.

Кіра мовчала. Вона була заворожена святом, нічним небом, на якому блимали ясні зірочки, що віддзеркалилися у воді і тихенько колихалися, ніби на невидимих маленьких човниках.

Від водойми повівало приємною свіжістю, яка змішувалась із запахом диму від вогнищ та ароматом річкової м'яти. Звідусіль лунали веселі розмови, сміх, деінде жіночий голос заводив тужну пісню, яку переривали, щоб заспівати веселішої.

Увагу дівчат привернуло величезне вогнище, яке яскраво спалахнуло і, здавалося, вогонь шугнув угору так, ніби намагався сягнути неба. Йому це не вдалося, і полум'я яскравими іскорками освітило молодь, яка почала підходити ближче. Багаття як магнітом притягувало погляд Кіри і вона разом з подругами пішла на світло. Дівчинка згадала слова матері про те, що в цю ніч вогонь має велику магічну силу, і тепер сама це відчула - яскраве полум'я вабило, зачаровувало і не відпускало. Дівчина стояла, заворожена вогнем, який швидко поідав свою здобич - товсте сухе гілля, розсипав навколо іскорки, які спалахували в темряві, потім починали диміти, намагаючись утримати в собі частинку жару, а потім тихо згасали.

- Як можна стрибати через таке полум'я? - Валя смикнула Люду за рукав кофтинки.

- Ти дурна? - витріщила на неї очі подруга. - Хто ж стрибне на три метри вгору? Ось опуститься вогонь, тоді почнеться!

Кіру кілька разів штовхнули в натовпі, і дівчина ніби виринула з казки, повернулася в реальність. Вона мовчки відійшла від подруг, наблизилася до водойми. На березі біля невеликого вогнища вона помітила хлопця. Той сидів з палицею в руках, час від часу тицяючи нею в жаринки, що залишилися від багаття. Кіра підійшла до нього, сіла поруч на траву. Білявий хлопчина, худий і довгоший, навіть не повернув до неї голови.

- Чому ти не там? - запитала Кіра.

Вона знайшла палицю і теж, як незнайомец, почала нею підгортати розжеврілі жарини.

- Де це, «там»? - перепитав він.

- Де всі, біля великого вогнища.

- А це обов'язково?

- Я цього не сказала, лише запитала.

- Ми всі маємо бути в одній купі?

- Та ні.

- То чому ти тут, а не з усіма?

- Захотілося сповна відчувати магію найкоротшої в році ночі.

- То, може, підемо шукати квітку папороті? - усміхнувся хлопець і поглянув на Кіру. - До речі, я - Кирило.

- А я - Кіра, - сказала дівчина і зауважила про себе, що хлопець не з тих, до яких з першого погляду липнуть дівчата. «Звичайний, - подумала вона, - і трохи нудний».

- Це такий прикол? - запитав він. - Кіра, Кирило.

- Випадковий збіг, таке буває.

- Віриш у випадковість?

- Усі випадковості не випадкові, - відповіла вона фразою, яку десь почула. - Хто тобі дав таке ім'я?

- Я сам собі його дав.

- Ти маєш почуття гумору. А якщо серйозно?

- Мама казала, що батько.

- Ти живеш із мамою?

- Так. Батько загинув давно, коли мені було сім років, на копанці привалило. Це я одразу, щоб не виникало більше запитань на цю тему.

- Вибач, не хотіла зробити тобі боляче, але мій батько також шахтар, однак працює не на копанках, а в шахті.

- То він не дирочник[1 - Дирочник - так називають шахтарів на незаконних копанках, де добувають вугілля, лазячи в невеликі отвори. (Тут і далі прим. авт.)], виходить? - Кирило поглянув на дівчину, затримав на ній погляд.

- Ага.

- Мій був трохи іншим шахтарем, поки не привалило на смерть.

- Співчуваю.

- Проїхали. Це вже закрита тема. А ти звідки?

- Я з Розкішного[2 - Розкішне - село на Луганщині, Лутугинського району, неподалік м. Луганська.], а ти?

– З Успенки[З - Успенка – селище міського типу на Луганщині.].

– Може, підемо туди? Там мої подруги, – запропонувала Кіра.

– Ходімо! – погодився хлопець.

Він підвівся і дівчина побачила, що Кирило худорлявий і зростом нижчий за неї. «Пусте! – подумала вона. – Він же не мій хлопець!»

Вони підійшли до молоді, що стояла навколо багаття. Полум'я палало вже не так яскраво, хмиз прогорів і вогнище стало набагато нижчим. Перші сміливці-хлопці розганялися й під схвальні вигуки з розгону стрибали через вогонь.

– Спробуємо разом? – запропонував Кирило.

Кірі було страшно, але сказати про це вона не зважувалася. «Ще подумає, що я розманіжена боягузка», – промайнуло в голові.

– Зачекай трохи, і спробуємо! – відповіла Кіра.

– Гаразд, – погодився хлопець.

Кіра поборолла внутрішній страх після того, як через вогонь перестрибнула перша пара. Вона кивнула хлопцеві: гайда, і взяла його за руку. Вони відійшли на певну відстань, щоб можна було розбігтися, Кіра всміхнулась Кирилові, і обое побігли. Розігнавшись, вони перестрибнули через вогонь, тримаючись за руки.

– Фух! – задоволено видихнула Кіра. – Я це зробила!

– Ми це зробили! – усміхнувся хлопець.

Лише зараз Кіра збагнула, що вони й досі тримаються за руки. Вона вивільнила свою руку й огледілася: чи, бува, подружки не бачать, що вона тримає за руку маломірка?

– Кіро, ти знаєш, що означає, коли пара після стрибка через вогнище тримається за руки? – спитав хлопець.

– І що ж?

– Те, що вони поберуться й будуть усе життя разом.

Кіра здивовано подивилася на Кирила, скривила губи в посмішці.

– Слухай, хлопчику, тобі скільки років?

– Тринадцять. А тобі?

– Мені також, – насмішкувато промовила дівчина. – І, здається, женихатися тобі ще зарано.

Кирило почервонів по самі вуха і розгублено закліпав очима.

– Ось коли виростеш, – дівчина підвела руку вгору, показуючи зріст, – тоді й п'ятнадцатимеш, а зараз бувай, Кириле!

Сказала й миттю понеслася до своїх подружок. Хлопець провів її поглядом і пішов шукати своїх друзів.

– Де тебе носило? – запитала Кіру Людмила і, не дочекавшись відповіді, сказала, що час іти збирати квіти для вінків.

– І як ми їх знайдемо в темряві? – хмикнула Валя.

– Тут недалеко, – відповіла Люда. – Я знаю, де вони ростуть – ще засвітла примітила.

Дівчата нарвали степових квітів, зеленої трави та колосків і повернулися назад. Молоді біля багаття вже лишилося мало. Підходили старші жінки й чоловіки та, розігріті алкоголем, жартували і стрибали через майже згасле полум'я. Вони підпалили Марену, але це дійство у Кіри захоплення не викликало, їй було навіть

шкода опудала, прикрашеного стрічками. Дівчина не захотіла дивитися, як спалюють Марену. Подружки пішли до гурту дівчат, які вже зібралися докупити в одному місці. Вони посідали на землю колом за живою огорожею з очерету, який ріс на березі й виступав півострівком на сушу.

– Ой на Івана, на Купала красна дівчина зілля копала, квіти збирала, віночки плела, – почала співати одна з дівчат, інші підхопили пісню. Кіра не знала слів, але намагалася підспівувати. У віночок зі скромних степових квітів вона вплітала колоски травички, зелену конюшину і свій спів. Люда віддала подружкам свічки, вони їх прилаштували на віночки й усі разом пішли до води.

– Запаліть свічки і спускайте на воду, – порадила Людмила.

– Як вони попливуть? Вода стоїть на місці, – зауважила Валя.

– Думай! – Люда постукала кулаком собі по лобі. – Зайти у воду і підштовхнути віночок не здогадалася?

– Дівчата, спускаємо віночки і стиха співаємо, щоб хлопці не почули, – порадила одна із юнок.

Хтось поцікавився, чому так, і вона пояснила, що юнаки можуть спіймати вінок своєї нареченої. «Мені це не загрожує», – подумала Кіра, знімаючи босоніжки. Вона зайшла у воду по коліна і, зрозумівши, що пелену суконьки вже встигла намочити, підняла її вище і пройшла туди, де глибше.

– В гаю зелененькім соловейко щебече,

Соловейко щебече;

Там дівчина мила віночок пустила

З барвіночку, з барвіночку.

Плинь, плинь, віночку, гарний з барвіночку,

За миленьким, за миленьким, –

лунало чистими дівочими голосами над принішкльою гладдю водосховища.

Кіра обережно опустила свій вінок із запаленою свічкою на воду, підштовхнула його і він, плавно похитуючись, почав віддалятися. Віночки дівчат пливли по воді, і світло від свічок та зірок віддзеркалювалося у темному плесі. Кіра спостерігала за своїм віночком, коли Люда підійшла до неї ближче і пояснила:

– Дивись, як він пливе: якщо добре й гарно горить свічка, то вийдеш заміж.

– Тю на тебе! – усміхнулась Кіра. – Я не збираюсь заміж у свої тринадцять.

– Я не сказала, що це трапиться зараз! – ображено промовила подруга і продовжила: – Якщо вінок почне крутитися – ще довго будеш діувати.

– Чекатиму, доки закрутиться!

– Яка ж ти невитримана! – дорікнула їй Людмила. – Якщо вінок потоне, то взагалі заміж не вийдеш.

– От і добре!

– До речі, – втрутилась у розмову Валя. – Кажуть, що вінок з цієї ночі можна зберігати на горищі, щоб лікував від усіх хвороб.

– Валю, можеш мій дістати, – сказала з іронією в голосі Кіра. – Загрипуеш, то не в аптеку побіжиш, а на горище.

– Язик у тебе, Кіро, без кісток!

Попри все, Кірі було цікаво, що буде з її віночком. З нього вона не спускала очей, аж поки її не відволік вигук однієї з дівчат:

– Хлопці! Вони з того боку! Хочуть украсти наші вінки!

Дівчата побігли, щоб захистити свої вінки, але було вже пізно. Напевно, хлопці спостерігали за ними з-за комишів і, дочекавшись слушного моменту, кинулися у воду за дівочими віночками. Марно дівчата хапали юнаків за руки, намагаючись витягти на берег – хлопці ловили віночки й бігли з ними по берегу під галасування дівчат.

Кіра побачила, як новий знайомий схопив її вінок і вибіг на берег.

- Ах ти, гад такий! - скрикнула вона й побігла за Кирилом.

Наздогнати його дівчині було не важко. За мить вона вже вчепилася йому в руки, намагаючись відібрати вінок.

- Віддай! Це мое! - спалахнула вона гнівом, коли побачила усмішку на обличчі хлопця.

- Я спіймав його, тож тепер він мій! - сказав він, ховаючи руку за спину.

- По-доброму прошу: віддай!

- Поцілуеш - віддам! - усміхнувся він.

- Що-о-о?! - витріщилась на нього дівчина. - Я? Тебе?

- Так!

- Та я... Я з таким, як ти, на одному гектарі срати не сяду! - випалила вона на одному подиху.

- Не сідай! А поцілувати можна!

- Хай тебе дідько лисий цілує! - вигукнула Кіра. - І вінок можеш собі залишити!

Дівчина різко повернулася й пішла геть.

- Кіро! Зачекай! Я пожартував. Візьми свій вінок! - почула вона позаду себе голос Кирила.

Кіра зупинилася. Вона забрала вінок і пожбурила його у воду.

- А тепер згинь з моїх очей! - крикнула хлопцеві.

Побачивши подруг, Кіра побігла до них.

– Усе! Вінкам нашим гаплик! – сповістила Люда. – Можна йти їсти куліш. Пахне смачно, аж сюди чути! – повела вона носом.

Настрій у Кіри був зіпсований, але миска смачного кулешу, що пропахнув димом, його швидко поліпшила. Дорослі пригощали молодь кашею та чаєм на травах, самі ж не забували час від часу прикладатися до чарки. Під ранок співали пісень, а коли почало світати, люди загасили вогнища і порозходилися по домівках.

Кіра повернулася додому, коли мати вже попорала господарство й готувала сніданок.

– О! Наша дівонька повернулася! – усміхнулась жінка. – Сідай, Кіро, розкажи, що там було.

Дівчина сказала, що їй усе сподобалось.

– Давно ми з батьком не були на святі, – зітхнула мати. – Потроху старіємо.

– Ой, мамо! Я тебе прошу! Які ви старі? Можна було б і вам сходити.

– Наступного року підемо. А ти, Кіро, стрибала через багаття?

– Стрибала.

– Сама?

– Та ні. Познайомилась з одним неформом з Успенки, – сказала дівчина. – З ним і стрибала.

– Перестрибнули тримаючись за руки?

– Так. А ще він мій вінок украв.

- Ого! То вже точно за нього заміж вийдеш!

- Я?! Та ніколи! Він малий, метр з кепкою!

- Порівняно з тобою багато хто здаватиметься, як ти кажеш, недомірком. Зараз у тебе який зріст?

- Сто сімдесят п'ять, - зітхнула дівчина, - а скільки ще попереду - невідомо.

- У такому віці хлопці дещо повільніше ростуть, а вже за кілька років їх так пожене вгору!

- Мамо, я не хочу про нього думати! Мені байдуже, якого зросту він буде за кілька років. І взагалі, я хочу спати.

- То йди. Хто тебе тримає?

Донька позіхнула й пішла до своєї кімнати, а мати чистила картоплю й думала про те, що Кіра ще не усвідомила, яка їй дісталася краса від природи. Вона була схожа на матір, така ж струнка, вже вища зростом, обличчя чисте, шкіра персикового відтінку, очі темні, великі та виразні, з довгими пухнастими віями, такими, що не треба фарбувати. А волосся яке! Темно-русяве, густе, довге... «Не буде відбою від женихів, - подумала Таїсія Іванівна, - як колись у мене».

Табунами бігали юнаки за юною красунею Таїсією, а обрала вона приїжджого з Ростовської області Гришку. Він був непримітний, тихий, працьовитий, прислали його на роботу на шахту після закінчення технікуму, і застав він Таїсії у душу надовго, на все життя. Ні про що не шкодувала вона, окрім того що Бог дав їй лише одну донечку. Колись вони, як молоде подружжя, отримали квартиру в бараці, а коли померли її батьки, то перейшли жити в їхню хату.

І знову жінка замислилась про доньку. Кіра - норовлива, уперта, але й цілеспрямована - усе має бути так, як вона хоче. «Справжній лідер, - подумала Таїсія Іванівна. - І в кого вона така вдалася?»

Незважаючи на зовнішню схожість, мати з донькою були дуже різні. Мати - тиха, не дуже говірка, часто поступлива й хазяйновита, а Кіра - справжній вогонь!

«У народі кажуть, коли донька схожа на батька, буде щасливою, – подумала жінка, – а Кіра не схожа на мене. Сподіваюся, що доля їй випаде така ж світла, як вона сама».

Прощавай, дитинство!

Після уроків Кіра не дочекалася Дениса. Зазвичай вони разом поверталися зі школи. Коли вони з Денисом ішли, тримаючись за руки, не одна дівчина позаду них аж сичала від злості. Чи не всі старшокласниці були закохані у високого привабливого брюнета, тож заздрість завжди опановувала учениць, коли Денис обирав котрись із них. Кіра свого щастя чекала два роки. Вона ні на кого з хлопців не звертала уваги, але й відкрито не демонструвала своєї закоханості. Денис звернув на неї увагу місяць тому, коли до випускного вечора залишалися лічені місяці. Разом з барвистою весною до Кіри прийшло справжнє кохання, коли можна було не лише таємно мріяти про Дениса, а й бути поруч із ним. Вони разом поверталися зі школи, часто зустрічалися вечорами. Кірина мати не схвалювала їхнього спілкування.

– Чому? – запитала якось Кіра в неї.

– Бо треба думати про навчання, а не про хлопців, – відповіла жінка.

– У мене гарні оцінки, – сказала дівчина, – і вважай, що золота медаль у мене теж буде.

– Буде, якщо не втрапиш голови через того ловеласа, – невдоволено промовила мати.

– Чому він тобі так не подобається?

– Скільки гарних хлопців біля тебе в'ються, а ти їх не помічаєш.

– Мамо, облиш! Кому я потрібна зі своїм метром вісімдесят? Усі хлопці нижчі за мене! Їм потрібно стільчик носити з собою, щоб мене поцілувати, – перевела на жарт Кіра. – До того ж ті хлопці, які, за твоїми словами, біля мене в'ються, ще

вчора мене обзивали довгоногою, жирафою, страусом, а тепер я маю на них звертати увагу?

– Обзивали, бо ти їм подобалась. А цей твій Денис... Він, Кіро, ні з ким із дівчат довго не зустрічається. Ти це помітила?

– Можливо. Він у пошуках своєї єдиної.

– І кожна наступна вважає себе тією єдиною. Бабій він, доню!

– Мамо, Денис – найкращий! І ми кохаємо одне одного! – випалила на одному подиху Кіра і зашарілася від такої своєї відвертості.

– Дивись мені, щоб чогось не накохали! – мати погрозила їй пальцем.

Кіра не вірила матері. Денис був з нею такий галантний, уважний, ніжний, говорив компліменти, на які не здатні інші хлопці, іноді дарував приємні дрібнички. Він не курил, на відміну від багатьох однокласників, від нього завжди пахнуло гарними парфумами. Хто б із дівчат не мріяв про такого хлопця? І ось він звернув увагу на Кіру, струнку, з довгою товстою косою, ще й не останню баскетболістку в шкільній збірній. Вони були одного зросту й іноді Кіра з жалем думала про те, що їй ніколи не доведеться носити туфлі на високих підборах. Незабаром – випускний вечір, і сукня у неї вже готова, а ось взуття ще не придбала. До такого вбрання пасували б черевички на високих тонких підборах, але тоді вона буде вищою за свого хлопця на добрих десять сантиметрів. Кіра була в роздумах, бо гадала, що її, таку довготелесу, Денис навіть на танець не запросить.

– Ти чого тут стоїш? – голос Валі вивів Кіру з роздумів. – Чекаєш Денисика?

– Не дочекалася, – Кіра сумно усмінулася. – Ходімо додому.

Подруги обговорювали шкільні новини, попереду були підсумкові контрольні. Щодо них Кіра була спокійна, а ось Валя просила допомоги.

– Та не переживай ти так, – заспокоїла її подруга. – Кину тобі шпаргалку і все буде добре!

– Що б я без тебе робила?! – радісно промовила Валя. – Не можу уявити, як воно буде, коли розлетимося навсібіч? Ти навчатимешся у Луганському педагогічному, а я в бурсу піду, стану або муляром-штукатуром, або швачкою.

– Усе одно будемо в Розкішне приїжджати і тут зустрічатися.

– Ми не знаємо, що на нас чекає, – задумливо промовила Валя. – Он Людка також збиралася вивчитися на швачку, залишитися жити в Луганську, а так і не довчилася, вискочила заміж, тепер сидить удома, розтовстіла, двох кіндерів няньчить ще й свого чоловіка-п'яничку.

– Принаймні я не збираюсь повторювати долю Люди, – впевнено промовила Кіра. – Для мене насамперед – отримати вищу освіту, а не заміжжя.

– Не зарікайся, Кіро! Денис так може заморочити тобі голову, що розум втрапиш!

– Такого не буде! Я маю голову на плечах, а не качан капусти!

Подруги попрощалися на перехресті й розійшлися по домівках. Кіра ніяк не могла заспокоїтися. Вона весь час думала про Дениса, з яким мала би зустрітися після занять, а він десь подівся.

Дівчина так розхвилювалася, що ніяк не могла впоратися з домашнім завданням із фізики, тож кинула підручник на стіл і вирішила зранку все доробити, бо голова надвечір була важка, як чавун.

У класі Денис привітався з Кірою, як завжди, і дівчина трохи заспокоїлась. Вона чекала від нього пояснення або вибачення, але після уроків він знову не прийшов і дівчині довелося йти додому з Валею.

– Нічого не розумію, – сказала Кіра подрузі. – Було все нормально, а тепер... Навіть не знаю, що думати.

– Поставити питання руба немає бажання?

– Та ти що?! Я не готова принижуватися! – спалахнула Кіра.

- Не знаю, як тобі це сказати...

- Кажи як є! - наполегливо промовила Кіра.

- Ходять чутки, що Денис зустрічається з дівчатами до того часу, поки не доб'ється свого.

- Що ти маеш на увазі?

Кіра зупинилася, подивилася на подругу.

- А то ти не розумієш!

- Ні, Валю, якщо сказала «а», то кажи вже і «б»! - наполягала Кіра.

- Як переспить із кимось, так одразу й втрачає до дівчини цікавість.

- Та ну!

- Із Зіною Ковальчук з дев'ятого класу саме так і було.

- А ти звідки знаєш? Пліток назбирала?

- Якби не знала, то не казала б! - Валя ображено надула губи. - Вона мені сама розповіла. Тільки ти ж нікому!

- Та зрозуміло!

- А ти з ним ще не того?

- Та ти що?!

- Тоді не знаю, яка муха вкусила твого Денисика! - сказала на те подруга.

Дівчата вже хотіли розпрощатися, аж Валя смикнула Кіру за руку.

- Зачекай! – сказала вона. – Ледь не забула тобі розповісти!

- Що ще? Нова брехня про Дениса? – з іронією спитала Кіра.

- Та ні! Хай він скисне, твій Денисик! Учора прийшла зі школи додому, а моя мати у відключці, п'янюча в дим. Я позаглядала в каструлі, в холодильник, а там миша повісилася! Я полазила по кишенях матінки, знайшла гаманець і трохи грошеньт назбиралася, тож я пішла до магазину, щоб щось купити поїсти, – розповідала подруга. – Вгадай, кого я там зустріла?

- Невже Дениса... з іншою? – із завмиранням серця промовила Кіра.

- Тьху на тебе! Зовсім дах поїхав від нього! Пам'ятаеш, як ми вперше з Людою ходили на водосховище?

- На свято Івана Купала?

- Так!

- І що далі?

- Там ти познайомилася з таким білявим хлопцем із Успенки.

- Так, зараз згадаю... Його звати Кирилом?

- Саме його я зустріла біля магазину! До речі, він питав про тебе.

- Він хоча б підріс? – усміхнулась Кіра.

- Не було з собою лінійки, щоб зміряти! А він ще й нічого! Симпатичний!

- Знайшла красеня! – хмикнула Кіра. – Сіра миша!

- А от твій Денисик – красень! – насмішкувато промовила Валя. – Ось тільки таких, як Кирило, люблять одиниці, а таких, як Денисик – багато дівчат.

– То забирай собі Кирила, – усміхнулась Кіра, – він мені й задарма не потрібний.

Кілька днів поспіль Денис лише вітався з Кірою, мило їй усміхався, але після школи додому не проводжав. Дівчина вдавала, що їй байдуже, а сама не знаходила собі місця. Вона губилася в здогадках, чому хлопець так поводиться. Кіра припускала, що він знайшов собі іншу подругу, але про це говорили б усі в класі, а так ніби ні з ким із дівчат його не бачили. Лише в п'ятницю після останнього уроку він підійшов до Кіри і тихо сказав: «Чекатиму, де завжди, і в той самий час».

Кіра мовчки кивнула на знак згоди. Вона не показала, що розхвилювалася не на жарт – у голові зашуміло від приємного збудження, серце шаленіло в грудях так, ніби йому було там замало місця. «Не забудь мене! Кохає!» – пульсувало в жилах.

Час до вечора тягнувся неймовірно довго, ще й захмарилося небо в очікуванні дощу. Кіра бралася за домашню роботу, щоб пришвидшити плин часу, але все у неї валилося з рук. Вона кілька разів відчиняла шафу, розмірковуючи, що краще вдягти на побачення. Їй хотілося цього вечора бути особливо привабливою і дівчина зупинила свій вибір на короткій картатій спідничці та синій блузці з гудзиками.

– Куди, красуне, зібралася? У клуб на танці? – запитала мати доньку, коли та вдяглася й напахтилася парфумами так, що чути було за кілька метрів.

– Еге ж, – відповіла Кіра.

– Довго не гуляй! – попередила мати. – Пізно повернешся – замкну хату й не пуцу!

– Мамо, як завжди! – усміхнулась Кіра й майнула надвір.

А там весна! Вона вбрала у барвисті шати все живе навколо, і п'янкі запахи квітучих садів дурманили голову закоханій дівчині. Хотілося бігти на зустріч зі своїм коханим, летіти до нього, як яблуневий цвіт на вітрі, але Кіра вміла керувати своїми почуттями та діями, тому йшла повільно, ніби їй зовсім байдуже і до пахощів весни, і до самого Дениса.

Хлопець уже чекав на умовленому місці. Коли Кіра побачила його постать, то ноги підкосилися і все її ество охопила щемка ніжність.

– Привіт, сонечко! – Денис ніжно обійняв дівчину, поцілував у губи. – Я скучав.

– І я, – стиха промовила Кіра й відчула, якими справді бажаними були його м'які уста і ніжні дотики рук.

– Вибач, що не міг з тобою зустрічатися, – сказав він, – були домашні справи, деякі непорозуміння з предками.

– Тепер усе гаразд?

– Так! Усе добре! – сказав він, вкриваючи шию дівчини ніжними цілунками.

Денис обійняв її за талію й повів на територію дитсадка. Вони часто там сиділи на низеньких дерев'яних лавках. Добре, що ворота на ніч не замикали, тож можна побути в альтанці або просто біля пісочниці. Іноді вони вмошувалися одне навпроти одного і крутилися на скрипучій каруселі або каталися на дитячих гойдалках.

Почав накрапати дрібний тихий дощик, і Кіра з Денисом сховалися в бесідці. Там була лавка, і вони сиділи на ній, обговорюючи шкільні новини.

– Не передумала вступати до Луганського педу?[4 - Луганський державний педагогічний університет ім. Тараса Шевченка (1998–2008 рр.), з квітня 2009 р. – Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка.] – запитав Денис.

– Ні. З дитинства мріяла бути вчителькою, – відповіла дівчина.

– Я б не зміг працювати в школі!

– Чому?! – здивовано запитала Кіра. – Це ж так благородно – навчати дітей! Ще й цікаво як!

– Я б повбивав їх на першому ж уроці! – посміхнувся хлопець. – Яку треба мати витримку, щоб працювати з дітьми!

– Потрібно дітей зацікавити навчанням, і тоді все буде добре. Я й досі пам'ятаю нашу першу вчительку, її витримку, доброту, тепло, з яким вона ставилась до кожного з нас, – промовила Кіра. – Ще тоді в мене виникло бажання стати такою, як вона.

– Так, згоден, що наша Алла Гаврилівна була неймовірною, – сказав Денис. – Учителька від Бога!

– А ти пам'ятаєш, як багато хто з нас її називав?

– Звичайно! Алла Горилівна! – сказав хлопець, і вони розсміялися. – Це ж було так важко вимовляти «Гаврилівна»!

– А вона на нас не ображалася. Напевно, за багато років звикла до такого. Нашої першої вчительки вже немає серед живих, а ми її згадуємо добрим словом, – задумливо промовила Кіра. – Чи це не варто того, щоб іти її шляхом?

– А я поїду навчатися до Києва.

– Чому не в Луганськ? Тут поруч.

– Батьки вважають, що потрібно зачепитися в столиці, – відповів хлопець. – Спочатку – навчання, потім – робота. Велике місто – багато перспектив. Піду на юридичний, уже визначився.

– Ти чи твої батьки?

– Усі разом! Дощ, здається, припустив, як із відра, – сказав Денис і пригорнув до себе дівчину.

Кіра прислухалася – краплі дружно падали на шиферний дах альтанки, і їх звук зливався в однотонний шум. Денис обняв Кіру, почав пристрасно цілувати. Вона відповідала палкими поцілунками, від яких стало тепло, як у сонячний літній день.

– Я кохаю тебе, Кіро! – прошепотів Денис, важко дихаючи.

– І я тебе... кохаю! – промовила Кіра, відчуваючи, що її тіло стає м'яким та податливим, як теплий віск.

Дівчина відчула, як тремтячі теплі пальці юнака торкнулися її грудей, від чого її охопило незвичне збудження.

– Кохаю тебе, – промовляв він, розстібаючи непіддатливі гудзики її блузки, – кохаю!

Кірі були приємні його дотики до оголених грудей. Денис цілував її пружні перса, і Кіра ледь чутно застогнала від приємного відчуття, яке хвилиною тепла розлилося по всьому тілу, заповнюючи ним кожну клітинку.

– Ми будемо разом? – як крізь чарівний сон почула вона його голос.

– Так!

– Завжди?

– Завжди! – вимовила на одному подиху дівчина, коли відчула, як його руки знімають із неї трусики.

Страх відступив від Кіри під ласками та ніжністю юнака, звільнивши місце пристрасті. Її руки самі потяглися до джинсів хлопця, розстібнули блискавку і вперше торкнулися збудженої твердої чоловічої плоті.

– Я хочу тебе, – прошепотів він, провівши долонею між ногами дівчини.

До її інтимного місця ще не торкалися чоловічі руки. Перший дотик був солодкий до нестями, і Кіра закусилла нижню губу й відкинула голову назад, задихаючись від почуттів, які захопили її шаленою хвилиною пристрасті, не залишивши місця здоровому глузду.

– Ти хочеш мене? – між поцілунками вимовив юнак.

– Так! – стиха відповіла дівчина.

Вона лягла на спину й відчула, як обережно Денис увійшов у неї. Трохи неприємно-болісне відчуття швидко минуло, і за мить вони вдвох відірвалися від землі, злетіли туди, високо вгору, де править не розум, а почуття...

Повернулась Кіра додому пізно, хоч і обіцяла матері бути вчасно. Батьки вже спали, тож дівчина роззулася біля порога й навшпиньки прошмигнула до своєї кімнати. Вона довго не могла заснути, прокручувала в пам'яті те, що сталося, і ні про що не шкодувала. Вони освідчилися одне одному, між ними спалахнула іскра кохання, коли ладен усе віддати іншій половині. Одне лише бентежило дівчину: чи не дізнається про їхню близькість мати. Кіра заснула зі щасливою усмішкою на устах.

Два вихідних вони кохалися на тому ж місці й щоразу з ще більшою пристрастю. Коли в понеділок Кіра зустрілася поглядом з Денисом, то побачила в його очах тепло. Хлопець непомітно для інших підморгнув їй, і дівчина навзаєм таємниче йому усміхнулась.

Три тижні весна рясніла не лише квітами – в душі Кіри також буяла весна її першого кохання. Удома дівчина намагалася бути такою, як раніше, але від материнського ока не приховалися зміни в поведінці доньки, яка ніби літала над землею.

– Схоже, наша дівчинка закохана? – якось при нагоді запитала Таїсія Іванівна.

– Можливо, – знітилася Кіра і відвела погляд.

– Доню, я розумію: весна, кохання, зітхання, але ти не забула, що незабаром кінець навчального року?

– Мамо, у мене всі оцінки гарні, навіть кращі, ніж раніше, – запевнила її Кіра. – І про вступ до вишу можеш мені не нагадувати – я все пам'ятаю!

– Це добре, але дивись, щоб голову не втратила через кохання.

– Не хвилюйся, все буде гаразд! Обіцяю!

– Ти вже обрала, які туфлі купуватимеш на випускний вечір? – запитала мати.

– Так! На низьких підборах, – відповіла Кіра.

У вихідні вони з матір'ю поїхали на ринок у Луганськ і придбали білі лакові туфлі на невисоких підборах – дівчині не хотілося бути вищою за Дениса, коли вони танцюватимуть вальс у парі.

– І все-таки, на високих підборах було б краще, – зауважила мати, коли донька приміряла взуття.

– Мамо, ти ж не хочеш, щоб я була двометровою на випускному? – наморщила носа Кіра.

– Прийде час, і ти зрозумієш свою перевагу, – усміхнулась мати.

– Ніколи, мамо, я не буду задоволена своїм зростом! Ніколи! – емоційно промовила дівчина.

Наступних вихідних Кіра чекала з великим нетерпінням, але Денис не прийшов на побачення. Дівчина гадала, що хлопцеві щось могло завадити, але суботнього вечора так і не дочекалася його. Залишався недільний вечір, і на нього Кіра покладала великі надії. Денис не прийшов, і Кіра занепокоїлась. Вона довго не могла заснути, гублячись у різних здогадках. Їй не залишалося нічого, як чекати на зустріч у школі наступного дня.

Кіра зайшла до класу першою, сподіваючись почути пояснення від Дениса. Зазвичай він приходив до школи також рано, але цей день став винятком. До дзвоника залишалося п'ять хвилин, коли з'явився Денис. У Кіри завмерло на мить серце, коли вона побачила, що хлопець був не сам – він тримав за руку однокласницю Альону.

«Бабій, він справжнісінький бабій!» – стугоніли у скронях Кіри слова матері. Вона все зрозуміла. Отримавши те, чого хотів, награвшись із нею, як кіт з мишкою, Денис знайшов собі нову забавку. Спочатку Кіра мала нестримне бажання підійти до Дениса, плюнути йому в обличчя і сказати, що він покидьок і зрадник, але дівчина вміла панувати над собою. Такий вчинок не зробив би їй честі, лише б викликав глузування однокласників. Кіра удала, що їй зовсім байдуже до Дениса. На перерві він весь час підходив до Альони, торкався її руки, щось говорив, кидаючи косі погляди в бік Кіри, але в дівчини був такий вигляд, ніби вона ніколи

й не знала Дениса. Ніхто не міг зазирнути в її душу і в повній мірі відчути, що там коїться. Кіра зрозуміла, що помилялася, що кохання засліпило їй очі і вона, як сліпе кошеня, ішла за ним, піддавшись почуттям. Їй уперше стало по-справжньому страшно.

«Що я робитиму, якщо завагітніла? – свердлила мозок думка. – Тоді прощавай, навчання, до побачення, мріє?»

Почуття кохання до Дениса вмить зникло, ніби й не було його. Кірі довелося зізнатися самій собі, що повелася на його ласки та улесливі слова і сприйняла звичайну пристрасть за любов. Їй було невтямки, як вона могла так помилятися? Чому одразу йому повірила і довірилася? Кіра шукала собі хоча б невеличку крапельку виправдання й не знаходила. Лише безсонної ночі вона її знайшла. «Усі люди помиляються і не один раз за життя, – думала вона, коли обурення й невдоволення собою почало відступати. – Денис – моя велика помилка, і я буду намагатися більше її не повторити».

Коли Кіра впевнилася, що не вагітна, з душі ніби камінь звалився. Того ж ранку вона зібралася до школи і за сніданком звернулася до матері з проханням.

– Мамо, ти можеш повернути мої білі туфлі? – запитала вона.

– Повернути?! – жінка здивовано поглянула на доньку. – Вони ж тобі подобалися і підійшли за розміром.

– Потрібно їх віддати й купити мені на високих підборах.

– Може, тобі ще й корону прикупити? – невдоволено пробурмотів батько. – То те їй подавай, то інше. Сама не знає, чого хоче, а батькам клопіт.

– Можна дешевші, простіші, але обов'язково на височенних підборах! – не заспокоювалась Кіра.

– Не капризуй, Кіро, бо підеш на випускний у домашніх капцях! – гримнув батько.

– Грицю, ну що ти таке кажеш?! – Таїсія Іванівна поглянула на чоловіка. – У нашої єдиної доньки випускний вечір, який буває раз у житті! До того ж вона отримає

золоту медаль! Невже не заслужила на гарне взуття? Кіра має стати королевою випускного балу, і я зроблю все, щоб вона була найкраща!

– Може, Таю, й твоя правда, – зітхнув чоловік, – але я проти того, щоб балувати доньку й потурати її забаганкам.

– Хто ж, Грицю, її пожаліє й побалує, як не рідні батьки? Не буде нас...

– Та купи вже їй ті туфлі! – сказав чоловік і встав із-за столу.

Коли батько пішов, Кіра заявила, що хоче пофарбувати волосся.

– Чи ти сказалася?! Таке гарне волосся псувати? Ти ж не сива, як я! – обурилася жінка.

– Мамо, я можу сама купити фарбу і зробити те, що задумала, – спокійно сказала дівчина, – але боюсь, що фарбу на волосся не зможу сама нанести рівномірно. Якщо ти не хочеш, то я попрошу Валю.

– О Господи! І в який колір ти хочеш?

– У чорний.

– Я тебе не розумію.

– Не намагайся мене зрозуміти, бо я й сама іноді себе не розумію, – Кіра мило усміхнулася. – Просто допоможи мені, і все.

Таїсія Іванівна за день до випускного вечора допомогла доньці пофарбувати волосся.

– Ось бачиш, як гарно вийшло! – задоволено промовила дівчина, розглядаючи себе у дзеркалі.

– Та ніби нічого, – зітхнула мати. – Все одно волосся шкода.

Перед випускним вечором Кіра зачинилася у своїй кімнаті і попросила батьків не заважати їй збиратися. Вона дістала сукню персикового кольору. У дівчини ніколи не було довгої, щоб сягала підлоги, тому саме таку вони з матір'ю замовили в місцевої кравчині тітки Глаші. За кілька днів до цього дівчина нишком віднесла свою сукню до швачки і попросили її вкоротити до колін.

– Навіщо?! – здивувалася тітка Глаша. – У такій сукні місце королеви балу тобі забезпечене!

– Так треба, – сказала дівчина і слізно поросила не розказувати про це матері.

Кіра одягла сукню, розплела дві коси, які напередодні ввечері заплела після того, як вимила голову. Довге блискуче чорне волосся хвилями розсипалося по спині, сягнуло талії. Праворуч на вилиці Кіра підбрала невелике пасмо і закріпила на ньому заколку у вигляді квіток абрикоса. Вона підфарбувала чорною тушшю пухнасті вій, від чого вони стали здаватися ще довшими і густішими, окреслюючи її виразні очі. Зовсім трохи губної помади додали привабливості її образу, і дівчина взула туфлі на високих тонких підборах. У такому вигляді Кіра з'явилася перед святково вбраними батьками.

– Що... Що ти зробила із сукнею? – мати опустилася на стілець, побачивши доньку.

– Усе нормально, мамо! – відповіла дівчина.

– Ти ж сама клянчила, що хочеш довгу сукню, – ледь стримуючи сльози промовила жінка, – а тепер що це?

– Мамо, ти сама мене вчила пишатися тим, чим наділила природа. У мене найдовші та найстрункіші ноги в школі, то чому я їх маю ховати під подолом сукні? Нехай заздять усі коротконогі! – з викликом промовила Кіра. – І свій зріст я навмисне збільшила високими підборами, бо я – найвища і найгарніша! Чи не так?

– Ти ще дурна дитина! – не зле дорікнув їй батько.

Після урочистої частини заходу, на якому Кірі вручили атестат та золоту медаль, обрали короля та королеву балу – ними стали Денис та Кіра. За традицією пара мала розпочати бал зі спільного вальсу. Кіра попросила слово і підійшла до мікрофона.

– Дякую всім за велику честь бути королевою й розпочати бал, – сказала вона, чітко промовляючи кожне слово. – Також ви обрали короля для королеви – Дениса, але я, як визнана вами королева, маю повне право з вами не погодитися, – сказала дівчина, і стало тихо-тихо. – Ви помічали, як іноді зовні красиве яблуко червиве чи гниле зсередини? Таке трапляється і з людьми, коли зовнішність не відповідає внутрішньому світу. – Дівчина зробила невелику паузу. Краєм ока вона помітила, як напружився Денис і скривив губи у вимушеній посмішці. – Я вважаю, що кандидатура Дениса не відповідає званню короля балу, як те гарне зовні яблуко, тому запрошую на вальс справжнього короля, людину з великим і щирим серцем, красунчика Миколу Зайченка!

У залі ще панувала тиша, коли королева балу підійшла до свого однокласника Миколи, який стояв розгублений, з почервонілими кінчиками вух. Він і справді був душею будь-якої компанії, навчався гарно, але не дотягнув трохи до срібної медалі і не був таким ловеласом, як Денис. Щоправда, хлопець на півголови нижчий за Кіру, але це не зупинило дівчину. Вона подала йому руку і сказала: «Вальс! Прошу!»

Увімкнули музику, і вони закружляли в танці. Денис, не витримавши кепкувань однокласників, вибіг із зали.

Студенти

– Валюшо! Я – студенка! Я стану вчителькою історії! І мої учні знатимуть справжню, без брехні, без перекручувань нашу історію! – Кіра на радіощах кинулась до подруги, схопила її в обійми і, відірвавши від землі, закружляла посеред дороги.

– Та пусти ж, дурепо! – Валя жартома відбивалась від подруги аж поки її ноги не відчували під собою асфальту. – Ненормальна!

– Я щаслива! Нехай буду останньою дурепою, але щасливою! – не вгамовувалася збуджена подруга. – Ще трохи – і я, Панасюк Кіра, скажу Розкішному: «Прощавай!» Луганськ, вітай свою нову студентку вишу!

– Вітаю, Кіро! – сказала Валя, обсмикнувши поділ спідниці. – Ти завжди досягаєш поставленої мети.

– І це лише мій перший крок до неї! – радісно говорила Кіра. – Я стану найкращою студенткою в групі, ні, на всьому факультеті! Потім – мій буде червоний диплом, а потім...

– Що потім? – усміхнулась Валя. – Робота чи заміжжя?

– Яке там заміжжя?! – усмішку з обличчя дівчини як вітром здуло. – Після Дениса я взагалі не хочу навіть думати про хлопців.

– Кіро, може зійдемо з дороги та десь посидимо? – запропонувала Валя.

Подруги пішли додому до Кіри. Батьків удома не було, тож дівчата могли сидіти у тіні абрикоси за будинком і розмовляти скільки завгодно.

– А я стану швачкою, – зітхнула Валя.

– Теж непогано – буде кому мені вбрання шити.

– Могло бути інакше, якби у мене батьки були інші.

– Ми не обираємо батьків, – зауважила Кіра. – Ти могла б спробувати піти до вишу на бюджетній основі.

– Могла б, але там навчатися не один, і не два роки, і хто б мене утримував? Закінчу училище, піду працювати, а там... Може, колись і до вишу вступлю.

– Та й то так, – погодилась Кіра. – Навчишся шити, то зможеш заробляти і вдома. Купиш собі швейну машинку...

- Кіро, я тебе прошу - не треба! Не маю звички заглядати наперед, як ти.

- А я люблю ставити перед собою мету! Уявляєш, ось гора, на вершині якої твоя мета, і ти весь час на неї сходиш, повзеш, здираєшся, а потім, коли опиняєшся вгорі, то такий кайф ловиш! Хочеться стояти і кричати на весь світ: «Я це зробила!»

- Ми з тобою зовсім різні, - зауважила Валя, відкушуючи яблуко. - Тобі завжди потрібно бути в центрі уваги, а я хто? Звичайна сіра мишка, яка, навпаки, намагається стати непомітною у своїх облізливих босоніжках та одязі з секонд-хенду. Ти - лідер, а я - ніхто.

- Валюшо, ну що ти таке верзеш?!

Кіра підсіла ближче до подруги, обняла її за плечі.

- Ти дуже гарна і маєш пишатися цим!

- Така гарна, що хіба якийсь хлопець прищавий зверне увагу, - Валя сумно всміхнулась. Це на тебе всі погляди націлені!

- Денис скористався, як туалетним папером, і забув, що я була в його житті.

- Дурненька! З тобою кожен із хлопців мріє зустрічатися!

- І чому ж тоді я сама?

- Бо вони гадають, що не варті такої красуні, як ти, - пояснила Валя. - Хлопці тебе навіть побоюються.

- І правильно роблять! Мені тепер ніхто не потрібний! - заявила Кіра. - Нехай закохуються в мене, а я буду з них знущатися!

- Така собі помста? Усім за одного? - усміхнулась Валя.

- Нехай буде й так! - відповіла Кіра.

Дівчина принесла з льоху холодного квасу, налила в чашки. Утамувавши спрагу, Кіра згадала, як везла документи до Луганського педагогічного університету і в маршрутці зустріла Кирила.

- Це того, що був на Івана Купала? - уточнила Валя.

- Його. Слід відзначити, що він таки змужнів за ці роки, але до мого зросту не дотягує з пів голови, - розповідала Кіра. - Він сам підійшов до мене, запитав, куди я їду, я відповіла.

- І це все?!

- Якби ж то! - усміхнулась Кіра. - Уяви собі, цей Кирило поперся зі мною до вишу і також подав туди документи. Тепер ми будемо навчатися в одному закладі, тільки він на факультеті фізичного виховання, а я - на історичному. Навіть не знаю, чи він планував сюди вступати, чи за мною поплівся.

- О! Схоже, ще один у тебе закохався! - засміялась Валя.

- Отой недомірок?! - наморщила Кіра носа. - Він мені потрібний як п'яте колесо до воза!

Дівчата потеревенили вдосталь і розійшлися, давши обіцянку не забувати давньої дружби і телефонувати одна одній.

Кіра, як і Кирило, навчалася на бюджетній основі, обое жили в одному гуртожитку. Розділяли їх лише корпуси: Кіра мешкала в першому, Кирило - в третьому. Разом з Кірою в одній кімнаті жила Яна. Дівчата якось одразу зійшлися характерами, обидві добре навчалися, були амбітні та цілеспрямовані. Часто Кіра залишалася в кімнаті сама, бо Яна йшла ночувати до своєї бабусі, яка жила в Луганську. Кіру це влаштовувало, ніхто не відволікав від підручників та конспектів. Крім того, іноді до неї звертався Кирило з проханнями то допомогти зробити курсову, то підготуватися до контрольної, то підтягнути якийсь із предметів. Їй було шкода Кирила, добряка, яких ще слід пошукати, до того ж він не чіплявся до Кіри, не загравав, як інші хлопці, він навіть не сперечався з нею. Коли Яна йшла до бабусі, Кирило приходив до Кіриної кімнати і вона допомагала йому в навчанні. Він ніколи не намагався залицятися до дівчини, або навіть поцілувати, не кажучи вже про те, щоб заночувати в неї. Іноді Кіра помічала, як

юнак зупиняє на ній свій захоплений погляд, але дівчина невдоволено зиркала на нього, і він опускає очі в підручник. Для зручності вони домовились, що по черзі будуть возити з дому харчі. Коли їхав в Успенку Кирило, то брав свою сумку, потім заїжджав до Кіриних батьків, забирав для неї продукти і привозив у гуртожиток. Коли ж була черга Кіри їхати додому, то вона також поверталася з двома сумками. Це була ідея дівчини. Мовляв, так будуть у виграші вони обое, зекономивши кошти на проїзд і свій час. Кирило охоче пристав на таку пропозицію, хоча насправді Кіра трохи злукавила. Вона помічала, що Кирило привозить зовсім мало продуктів, і це було зрозуміло – у нього сама мати. Сумки вони розпаковували разом у кімнаті, де жила Кіра. З дому їй передавали і борщі в трилітровій банці, і тушковану картоплю з м'ясом, і котлетками мати балувала, Кирило ж привозив найчастіше овочі та фрукти. Кіра спочатку все викладала на стіл, потім ділила навпіл. Сперечатися з дівчиною Кирило не смів – знав, що все одно буде так, як вона захоче, а Кірі було спокійніше, коли була впевнена, що хлопець не ходитиме голодним. Частенько між парами вони зустрічалися в коридорах, коли переходили з однієї аудиторії до іншої. Побачивши Кіру, юнак паленів від щастя, а дівчина не забувала на ходу запитати, чи він зранку снідав. Коли Кіра приходила до буфету, щоб підкріпитися пиріжком та склянкою чаю, там вже у черзі стояв Кирило. Якось дівчина прослідкувала на ним і помітила, якщо Кирило не дочекається її, то собі нічого не купує і йде геть із черги. Над нею посміювалися дівчата з групи, кепкували, мовляв, що вона знайшла в тому непримітному білявому хлопцеві, на що Кіра завжди відповідала, що Кирило – її земляк і друг.

У групі, де навчалася Кіра, було всього п'ять хлопців. Вони затримували погляди на красуні з довгим, нижче пояса, темним, прямим і блискучим волоссям, але ще більше їхні погляди притягували довгі та стрункі ноги дівчини. Кіра все це бачила, але й бровою не вела. Двое з них призначали їй побачення. Кіра довго водила хлопців за ніс, відтак погоджувалася, зустрічалася з ними по кілька разів, приймала квіти, а потім без будь-яких пояснень поривала стосунки. Робила вона це свідомо, саме тоді, коли розуміла, що юнак у неї закохався. Вона отримувала задоволення від того, що змогла в себе закохати й покинути. Залишалося ще трое однокласників, з якими вона не зустрічалася. Кіра підсіла за стіл до одного з них, на парах ніби ненароком торкалася своїм ліктем його руки, нахилилася так, щоб волосся зачіпало його обличчя, навіть кидала у його бік м'які погляди й зітхала. Юнак не витримав і призначив Кірі побачення. Вона його покинула, як і інших, за кілька днів по тому. Останні двое здалися зовсім легко, Кіра вчинила з ними аналогічно, отримавши від дівчат у групі прізвисько «Стерва», і залишилася задоволена.

Під час навчання на першому курсі Кіра зустріла Дениса у своєму селі лише раз. Це сталося випадково, коли вони разом опинилися на автобусній зупинці. Він привітався і навіть розплився у привітній усмішці, але Кіра вдала, що його не помітила. Про себе дівчина відзначила, що Денис не такий уже й гарний, як здавався їй раніше, і губи в нього слиняві. Від згадки про минуле їй самій стало гидко й вона повернулася до Дениса спиною.

Чарівний Крим

Після закінчення першого курсу університету Кіра дізналася, що до Криму на екскурсію відправлять студентів, які добре навчалися. Коли вивісили список на тридцять дві особи, вона знайшла й своє прізвище в ньому. Кирило навчався непогано, але гірше, ніж Кіра, і його не було серед щасливчиків. Кіра купила пачку морозива й сіла на лавку біля одного з корпусів навчального закладу. Звичайно, дівчина була задоволена, що поїде до Криму. Вона не раз бачила море, хоча лише Азовське. Майже щоліта батьки намагалися оздоровити свою дитину. А от чи бачив Кирило море, Кіра не знала. Вона із задоволенням поласувала морозивом і зателефонувала другу.

– Можемо зустрітися? – запитала вона в Кирила.

– Куди підійти? – відповів він.

Кіра пояснила й усміхнулася. Отакий він завжди! Не питає, навіщо і коли, одразу погоджується. Іноді Кіру дратувала така поведінка юнака, а з іншого боку – було приємно, що є людина, яка готова без крапельки вагання відгукнутися на її прохання. «Таким і має бути справжній друг», – подумала вона, викидаючи в урну пакет від морозива.

Кирила чекати довго не довелося. Вона здалеку помітила постать хлопця, який поспішав до неї.

– Привіт! – сказав він, сідаючи поруч.

Напевно, хлопець не йшов, а біг до неї, бо обличчя розчервонілося і на чолі блищали крапельки поту. Кирило сягнув рукою до кишені, але, мабуть, там не було хустинки і він ніяково усміхнувся, закліпав очима. Кіра мовчки дістала з сумочки вологу серветку, сама витерла його спітніле обличчя.

– Дякую, – стиха промовив він і запитав, що трапилось.

– Нічого. Просто хотіла тебе побачити, – сказала дівчина.

Лише кілька слів, але як змінився вираз обличчя Кирила! Очі променилися ніжністю та вдячністю, засяяла щира усмішка. «Дурненький!» – подумала Кіра. Вона відчула незручність через недоречний жарт, який хлопець сприйняв за чисту монету, але то було лише миттєве відчуття. Кіра набрала байдужого вигляду і, ніби ненавмисне, сказала, що обіцяють синоптики літо спекотне і непогано було б поїхати до моря.

– Так, було б непогано, – погодився Кирило.

– Ти поїдеш?

– Куди?

– Та до моря, до моря!

– Ні. Треба матері вдома допомогти з городом, – сказав він. – Якщо буде гарний урожай овочів, то возитиму в Луганськ на ринок продавати.

– А чому не торгувати ними в Успенці?

– У Луганську можна продати дорожче, та й попит на овочі там більший.

– Наторгуєш собі на відпочинок?

Кирило здивовано подивився на Кіру.

– На осінь відкладу, – відповів він і уточнив: – На пиріжки залишу.

– Зрозуміло. Ти раніше бував на морі?

– Я?! – Кирило подивився так, ніби перед ним був інопланетянин.

– Ти!

– Ні, я моря не бачив.

Кіра подумала, що ніколи не замислювалась над тими речами, які сприймала в своєму житті як щось буденне, само собою зрозуміле. Її возили оздоровлювати чи не щороку на морський берег, і це сприймалося як належне, водночас були такі, як Кирило, хто не мав фінансової можливості, хоча до Азовського моря рукою сягнути.

– Сходиш мені по морозиво? – запитала вона.

У Кирила почервоніли кінчики вух, і Кіра знала чому. Вона дала йому п'ять гривень, і він швидко пішов. Кіра розуміла, що юнак купив би їй не те що пачку морозива, а цілу тонну, якби лише було за що. Вона дістала невеличкий записничок з відривними аркушами, написала на ньому: «З'їж мое морозиво, мені час бігти». Дівчина підвелася, знайшла камінець і залишила під ним записку. Вона не хотіла морозива, але лише так, схитрувавши, могла пригостити ним свого друга. У Кіри зародився план, і щоб його втілити в життя, вона пішла в ректорат.

Ректора університету не було на місці, та й секретарка виявилась невблаганною – вона наполягала, щоб Кіра у письмовій формі виклала свої проблеми. Кіра не мала бажання ділитися своїми намірами з якоюсь секретаркою і, на її щастя, до приймальні зайшов проректор.

– Я до вас! – підбігла вона до чоловіка. – У мене важлива і невідкладна справа! Дуже вас прошу мене вислухати, будь ласка!

– Гаразд, – зітхнув той і запросив студентку до свого кабінету.

Кірі дуже кортіло показати секретарці язика, але вона мала тримати імідж чемної студентки, тож лише сказала: «На все добре!» – і пішла за проректором.

– Так що ви хотіли? – запитав її чоловік, важко вмовивши своє огрядне тіло у зручне шкіряне крісло.

Кіра почала переконливо доводити, що до Криму має поїхати ще один студент, у якого важке матеріальне становище.

– Дорогенька, я вас розумію! Ваша правда, ми маємо підтримувати малозабезпечених обдарованих студентів, але ж є обмежена кількість місць, – сказав їй чоловік. – Самі подумайте, що скажуть мені інші студенти?

– Тоді я не поїду! – чітко промовила дівчина. – За мене поїде у Крим Горобець Кирило.

– Ваш хлопець? – посміхнувся проректор.

– Ні, просто земляк і друг.

Чоловік щось записав у своєму щоденнику і попросив Кіру залишити йому номер свого мобільного телефону. Кіра запитально дивилася на проректора.

– Нічого не обіцяю, – сказав він. – Будуть зміни – зателефоную.

– Дякую вам!

– Поки нема за що. До побачення!

Владналася справа за кілька днів по тому, коли одна студентка, яка мала їхати на екскурсію, зламала ногу і відмовилась від поїздки. Кіра не знала, що сприяло такому рішенню проректора, але його дзвінок насправді її потішив. Вона одразу зателефонувала Кирилові й сказала: «Пакуй свої речі! Наступного тижня ідемо у Крим!» Здивований Кирило не одразу зрозумів, що мала на увазі Кіра. Вона не зізналася, з яким проханням була в кабінеті проректора, а він, почувши новину, що матиме змогу відпочивати з Кірою, зрадив, як дитина. «Добрі справи робити приємно», – подумала Кіра, почувши, як хлопець аж пищить на radoщах.

Перший день Кирило милувався морським краєвидом. Кіра спостерігала, як юнак змінюється, коли дивиться захопленим поглядом на морську гладь. Він став

розкутим, не в змозі стримати емоції, які заповнили його вщерть. Усмішка щира, чимось схожа на дитячу, осяяла його обличчя, в очах спалахнув вогник жаги до життя, яке здавалося йому прекрасним. Кирило так розчулився, що в нього аж сльози набігли на очі, коли вперше побачив море. Він підійшов до води, присів, торкнувся рукою і стиха промовив: «Вітаю, море! Ось ми й зустрілися!»

Кіра спостерігала за ним і знову думала про те, що для одних буденність, для інших – щастя. «Як мало потрібно людині, щоб стати щасливою!» – майнула в неї думка. Кирило не захотів навіть обідати, залишився милуватися морськими хвилями. Кіра прийшла до нього надвечір, принесла воду й бутерброд.

– Бери, перекуси, романтику! – сказала вона.

– Дякую! – відповів він і з апетитом швидко все з'їв. – Я навіть не думав, що море таке прекрасне! Воно змінює впродовж дня свій колір і настрій.

– Щодо кольорів згодна, а ось настроїв... Не задумувалась над цим.

Кірі було приємно спілкуватися з Кирилом, зазвичай неговірким, який все тримав у собі, виконував прохання дівчини мовчки, без заперечень. Зараз він був геть іншим. Він став схожим на квітку, яка довго бубнявила і нарешті розцвіла.

– Ти зараз відкритий і широкий, як безкрайне море, – тихо промовила Кіра.

– Я просто закоханий у ці хвилі, пісок, камінчики і скелі! – не стримуючи захоплення сказав він.

– Будь таким завжди.

– Гарзд! – погодився хлопець.

– Завтра зранку перша екскурсія.

– Добре, – кивнув він, але Кіра зрозуміла, що думки його ще й досі серед хвиль, тож пішла до готелю.

В екскурсійному автобусі Кіра зайняла місце біля вікна. Яна хотіла сісти поруч, але дівчина її зупинила: «Яно, вибач, тут уже зайнято». Вона чекала на Кирила. Він прибіг одним із останніх, привітався з Кірою.

- Чи проспав? – запитала вона його.

- Уночі ходив до моря, – відповів він, – але прокинувся вчасно і навіть устиг поснідати.

Екскурсовод, засмагла жінка років сорока, у крислатому капелюсі, топі та шортах, оголосила, що сьогодні вони ідуть у незвичайне місце, де можна зарядитися енергією природи.

- Я вже заряджений з першого дня, – сказав Кирило Кірі, нахилившись до її плеча.

- Ви зможете побачити композицію зі скель, – розповідала екскурсовод. – У народі кажуть, що там найсильніша енергетична точка Криму. Чому? Дізнаєтесь пізніше.

Автобус із екскурсантами зупинився біля затоки Ласпі неподалік Севастополя. Люди оглянули залишки монастиря святого Іллі, потім – Храм Сонця. Кирила вразила композиція зі скель, яку називають «Сім пальців».

- Кіро, ти тільки подивись! – захоплено говорив юнак. – Яка пишна зелень, а з неї виглядають скелі-пальці, ніби сама земля підводить руку вгору, благаючи про допомогу, але люди її не чують, лише милуються красою і намагаються зарядитися енергією.

- Чому ти вирішив, що земля просить її допомогти?

- Коли повернемося, я можу цілу лекцію прочитати про шкоду, яку завдають люди природі. Хочеш?

- Та ну тебе! – відмахнулась Кіра. – Як вигадаш щось! Ходімо до скелі, будемо заряджатися!

– Тільки уяви, – збуджено сказав Кирило, коли вони були біля скелі, – по цьому березі моря, по цьому камінню пройшлася тисячолітня історія!

– І вона залишила після себе нам у спадок свої сліди у вигляді цих скель, кладовищ, печер, гротів, зачепилася за руїни старовинних споруд.

– І ми маємо нагоду доторкнутися до самої історії, – задумливо промовив Кирило. – Це неймовірне враження!

– Навіть не здогадувалася, що ти такий мрійник! – усміхнулась Кіра й помітила, як зрадливо почервоніли кінчики вух юнака.

Після вечері Кіра встигла трохи відпочити від поїздки, коли у двері постукали. Прийшов Кирило і запропонував піти прогулятися берегом.

– І поплаваю заодно, – сказала йому Кіра.

Стомлене сонце повільно заковувалось за обрій. Його останні промені ще якийсь час купалися червоними блискітками у водах моря, потім – пірнули в них і зникли до наступного дня. Кіра роззулася і йшла по воді вздовж берега, поруч – Кирило. Він захоплено дивився на море, а ще з більшим захопленням – на дівчину. Кіра послизнулася на пласких камінцях, і юнак встиг притримати її. Далі вони йшли мовчки, тримаючись за руки. Чи не вперше Кіра відчула надійність, підтримку Кирила. Їй було так спокійно і добре на душі, як ніколи. Море дихало на них, освіжаючи своїм подихом. Пласкі, ідеально відшліфовані водою камінці вже трохи охололи й не здавалися розпеченими вугликами, як удень, і ноги Кіри та Кирила то провалювались між ними, то ступали на білу піну біля самого берега. Гори перед ними здавалися темним силуетом велетня, що завмер, задрімав під монотонне пульсування моря.

«Якби все життя було таким спокійним і романтичним», – подумала вона, хоча усвідомлювала, що життя не може бути таким завжди, що воно час від часу буде випробовувати на міцність, слабких – зламає, сильні – все переживуть і зроблять навіть неможливе, щоб стати щасливими.

Вони купалися в нічних темних водах, але від того не темніло, а світлішало на душі, потім дуріли, обсипаючи одне одного піском, який набрався за день стільки сонячного тепла, що й досі повністю не охолов.

Наступними днями були не менш цікаві екскурсії. Вони побували на горі Демерджі, в Долині привидів, сфотографувалися біля 25-метрової кам'яної брили під назвою «Велетень». Вечір Кіра з Кирилом знову провели біля моря, яке повільно спливало за горизонт безмежною синню. Вони слухали ніч, коли монотонний стишений шум розірвав уривчастий крик сполоханої нічної пташки. Із безкрайніх вод в їхні очі зазірала сама вічність, наганяючи роздуми. Дівчина з юнаком зупинилися, присіли на камінь, спостерігаючи за місячною доріжкою, яка вела водами у невідому даль.

– Скільки чудових місць є в Україні! – захоплено сказав Кирило. – Я майже ніде не бував, точніше, знаю лише свою Луганську область. Навіть не підозрював, скільки є всього цікавого, чого не бачив досі.

– У нас усе життя попереду.

– Так! – погодився він.

Кожен день додавав нових вражень. Кирила захопило печерне місто Чуфут-Кале, розташоване неподалік Бахчисарая, старовинний караїмський цвинтар з тисячами кам'яних надгробків. Вони відстали від групи, присіли біля могил у кінці кладовища. Поблизу ріс самотній кипарис, ніби сторож давно померлих людей. Кіра задивилася на його траурне і темне, майже чорне листя, яке завмерло під пекучим промінням південного сонця.

– Ти знав, що південні народи вважають кипарис деревом кладовищ? – запитала Кіра.

– Ні, не знав. Чому? – здивувався Кирило, не відриваючи погляду від тісно сплетених гілок дерева, обліпленого шишками.

– Можливо, тому, що кипарис – це безжиттєве життя? – Кіра стонула плечима. – Він живий, але вічно недвижимий, завмерлий, ніби мертвий. Я не знаю.

Вони підійшли ближче до дерева, розглядаючи його з усіх боків.

– Пахне ладаном? Чи мені здається? – Кирило принохався.

– Так. Запах ладану, який у мене завжди асоціюється з похоронами, – відповіла дівчина. – Кажуть, що на кипарис рідко сідають птахи.

– Ходімо звідси, – запропонував юнак. – Тут і справді пахне смертю.

– Ходімо вже! Бачу, що налякався! – усмінулась Кіра.

– Ні, але місце не з приємних, – відповів юнак.

Не менше враження на Кирила та Кіру справив палац Воронцова, розташований біля підніжжя гори Ай-Петрі в місті Алупці, побудований з діабазу – вулканічної гірської породи. Вони відвідали музей і прогулялися парком з безліччю троянд.

– Здається, ніби я сплю і мені наснилася красива казка, – промовив захоплено Кирило.

Він тримав Кіру за руку, ніби й справді боявся прокинутися й зрозуміти: і те, що бачить навколо, і те, що поруч з ним Кіра – все може ураз зникнути і він опиниться серед стін свого будинку, який давно не знав ремонту.

– Після обіду запланована прогулянка на катері, – сказала йому дівчина. – Гадаю, що з моря палац матиме дуже мальовничий вигляд.

І вона не помилилась. Під час прогулянки на катері вітер грався волоссям Кіри, і воно приємно лоскотало обличчя Кирила.

– Твоє волосся пахне морем, – сказав він.

– Звичайно! – всмінулась вона.

Кірі було приємно чути стримані, трохи незграбні компліменти юнака, але вони були настільки щирі, що не радіти їм вона не могла. Вона відчувала, що подобається Кирилові, і не так, як Денису, коли все було з його боку награно, штучно, щоб досягти своєї мети, а по-справжньому. Іноді Кирило здавався дівчині хлопчиськом без досвіду, який вперше закохався і ладен все зробити заради лише того, щоб бути поруч із нею. Він був відвертим, іноді навіть смішним, але таким щирим і відкритим, і все це приваблювало Кіру.

Кіра з Кирилом пристали на пропозицію побувати на мисі Айя, розташованому на південному сході від Балаклави. Екскурсовод розповіла, що це місце з дуже сильною енергетикою, на що Кіра сказала другові: «Ми вже стільки енергетики набралися, що незабаром зможемо ділитися нею з іншими». Кирило лише усміхнувся у відповідь. Вони розглядали стародавню рослину, назви якої екскурсовод не знала і їм довелося повірити жінці на слово. Потім роздивлялися гроти і навіть побували в одному з них.

- Ти б хотів тут пожити хоча б з рік? - запитала Кіра.

- З тобою - хоч усе життя! - відповів він.

- Ну й жарти в тебе!

- Я не жартую, - сказав він, але Кіра не почула цих слів - шум морських хвиль, які з силою билися об скелі, заглушив їх.

По дорозі до готелю стомлена Кіра задрімала, поклавши голову хлопцеві на плече. Кирило сидів у незручній позі, але терпляче все зносив, даючи змогу дівчині трохи перепочити. Коли автобус зупинився, їм повідомили, що останні два дні вони проведуть на березі моря в наметах.

- Де саме? - спитала Кіра.

- У бухті Коханья, - відповіла екскурсовод і уточнила: - Це поблизу селища Рибальського.

- Зрозуміло, - сказала Кіра і стиха шепнула Кирилові: - Можна подумати, що я знаю, де це селище.

- Бухта схована від стороннього ока і до неї не так просто дійти. Є два шляхи, якими можна дістатися до бухти Коханья, - продовжила екскурсовод. - У вас є унікальна можливість обрати шлях до неї за своїм бажанням. Можна дістатися туди на катері. Інший шлях - непростий.

- А ми - студенти, тому не обираємо легких доріг! - крикнув хтось із хлопців.

– Якщо є бажання подертися на валуни, пройти вузькою доріжкою над прірвою – будь ласка!

– Є! – відповіли студенти в один голос.

– Гаразд! – погодилась жінка. – Тоді вам дадуть провідника, а ви будете нести важкі наплічники. І не забувайте, що взуття має бути зручним, щоб не ковзало по камінню, – продовжила екскурсовод, але молодь її вже не слухала.

Бухта Кохання

На околиці селища Рибальського екскурсовод познайомила студентів із провідником, молодим загорілим юнаком, попрощалася і наостанок сказала: «Ідіть уперед – і буде вам щастя!» Дорога до бухти Кохання виявилася й справді нелегкою. Мандрівникам доводилося забиратися на великі валуни, відтак спускатися донизу. Щойно вони долали один із них – перед ними неодмінно поставав наступний. Кирило розчервонівся, з нього стікав піт, але він весь час тримав за руку Кіру, допомагав їй дертися на невіддатливі валуни, спускатися з них. Коли, здавалося, найважче випробування було позаду, перед ними виникла вузька стежинка, яка розділяла відполіровані скелі від прірви.

– Матінко рідна! – промовила одна з дівчат і злякано заплющила очі.

– Не такий страшний чорт, як його малюють! – вигукнула Кіра. – Я піду перша за провідником!

– Я за тобою! – сказав їй Кирило.

Вона помітила хвилювання хлопця. Не факт, що він боявся висоти, але Кірі імпонувала його рішучість і вона підморгнула йому й підбадьорливо усміхнулась. На вузькій доріжці Кіра поглянула на Кирила. У нього все обличчя було залите потом.

– Як ти? – спитала вона, подумавши, що він і справді боїться висоти.

– Усе гаразд, – хрипкуватим голосом відповів він.

– Тримайся! Все буде добре!

– Я знаю.

Коли нарешті спуск було подолано, Кирило стомлено сів на землю, дістав із рюкзака пляшку води і жадібно пив доти, поки її повністю не осушив. Заспокоївшись після такої дороги, юнак побачив перед собою бухту. Вона була оточена мальовничими скелями та кришталево чистими водами моря.

– Дивись, яка краса! – захоплено промовила Кіра.

– Так! – погодився хлопець. – Бухта варта того, щоб так важко до неї діставатися! – усміхнувся він, уже оговтавшись від пережитого.

Перед ними відкривалася неймовірна краса! На гірських виступах знайшли собі місце поодинокі дерева та кущі, круті схили прикрасили каперси, огорнувши суворі скелі ніжними, біло-рожевими квітами. Завали каміння утворювали арки, приваблюючи численних дайверів. Провідник розповів, що, на думку дослідників, на цьому місці був вулкан, і бухта Кохання – його складова частина. Також він запропонував поставити намети подалі від берега, бо в будь-який час море може заштормити і знести їх у воду.

– Іноді тут бувають такі шторми, що хвилі сягають вершин цих скель, – розповів юнак, – але сьогодні чудовий день і ми можемо спокійно облаштуватися.

– Спершу треба скупатися! – сказала Кіра, і її всі підтримали.

Важкі наплічники лишилися на березі стерегти одяг молоді, яка наввипередки помчала до моря.

Кіра пірнула з розгону у воду і відчула, як жар тіла миттєво тане в обіймах прохолоди. Освіжившись, вона вийшла на берег, пошукала поглядом друга. Кирило вже чекав на неї, присівши на камінь.

– Ходімо ставити намети, – запропонував він.

Тихий вечір плавно спускався на землю. Монотонний ритм прибою заспокоював, ніби молитва. Було чути шурхотіння прибережних камінців, що їх перекочували хвилі; застигли у тихій дрімоті гори.

Студенти, трохи стомлені, але щасливі, сиділи колом навколо багаття, відсторонені і захищені від навколишнього світу горами, вслухаючись у потріскування голівешок та удари прибою по скелях. Усі думки зникали в цьому чарівному місці, з якого нікому не хотілося повертатися.

Після вечері хтось із хлопців дістав гітару і перші акорди доповнили звуки моря.

– Ходімо звідси! – шепнула Кіра Кирилу.

– Я тільки курточку прихоплю про всяк випадок, – сказав він.

– І мое худі візьми в наметі, – поросила Кіра.

Вони пройшлися берегом. Ноги провалювалися в гальці, вода приємно їх лоскотала і пестила. Кіра запропонувала здертися на скелю, щоб звідти милуватися нічним небом та морем.

– Може, не варто? – сказав юнак. – Провідник розповідав, що тут є тиха місцина.

– Де?

– Трохи вище пляжу – невелика печера. Пошукаємо її?

– Гаразд! – погодилась Кіра.

Вони швидко її знайшли, проте довелося піднятися скелею вгору. Звідси відкривався неймовірний пейзаж. Кіра з Кирилом сиділи на чималенькому пласкому камені, простеливши на ньому свій верхній одяг. На небі зарясніли світними зірочками мільярди інших світів, і двоє людей почувалися маленькою їх частиною.

– Зірки чимось схожі на золотий пісок, – тихо промовила Кіра, немов не бажаючи порушити чарівну мить.

– Так, – погодився хлопець, – а гори – на завмерлих велетнів.

Над ними висіла бездонна темрява, підсвічена зорями, внизу – темна безодня моря, яка озивалася тихим прибоем. Кирило обійняв дівчину за плечі, запитав, чи не змерзла вона.

– Поки що ні, – відповіла Кіра.

– Я такий щасливий!

– Я також.

– Ми повернемося сюди ще раз?

– Звичайно! І не раз. А як щодо Карпат? Ти їх бачив?

– Ні.

– Тож потрібно й там побувати.

– Не знаю, чи вдасться, – зітхнув Кирило.

– Ми обов'язково побуваємо в Карпатах.

У Кирила серце радісно застугоніло в грудях, коли Кіра сказала «ми». Він пригорнув дівчину до себе і відчув аромат її волосся, яке ввібрало у себе запах моря.

– І приїдемо сюди, – додав він.

– Звичайно! – сказала Кіра і взялася розплітати косу. – Довго сохне заплетене, – пояснила вона.

– Я допоможу.

Кирило став позаду дівчини і почав розплітати її волосся.

– Важко? – усміхнулась вона. – Злиплося в солоній воді.

– Я впораюсь!

Кирило не поспішав. Він торкався її волосся і від того відчував справжню насолоду. Хлопець пропускав пальці крізь пасма, розплутуючи його, потім знову розплітав якусь частину.

– Яке в тебе гарне волосся! – сказав він захоплено.

– Я знаю. І ноги довгі, рівні та красиві, – жартома промовила дівчина.

Вона не бачила, як Кирило нахилився до її волосся, поцілував пасма.

– Ти дуже красива.

– Ти так вважаєш?

– Так усі вважають.

– Я звичайна, якщо говорити серйозно, – промовила дівчина. – Є дівчата набагато красивіші.

– Неправда! Ти найкраща!

– Для тебе?

Кіра повернула голову, поглянула на юнака. Він, дивлячись їй у вічі, не знітився, не почервонів, упевнено відповів:

– Так, для мене!

Кирило обняв дівчину за плечі, пригорнув до себе. Кіра відчула внутрішнє тепло, затишок і спокій, яких не знала раніше.

– Я хочу бути з тобою, – тихо промовив юнак і додав: – Завжди!

– Правда? – вона подивилася йому у вічі.

– Так! З того дня, коли вперше зустрів тебе.

– Біля водосховища?

– На свято.

Кирило торкнувся губами тоненької жилочки, яка ледь помітно пульсувала на шиї дівчини. Кіра не відштовхнула, лише притислася щільніше до нього. Він цілував її шию, щоки, легенько торкався повік. На мить він зупинився і почув таке бажане: «Прошу тебе, не зупиняйся!» Цілунок Кирила ставали все пристраснішими, аж поки не злилися їхні уста в шаленому довгому поцілунку. На землю впали курточка та худі, на них прилягли сповнені бажання близькості двоє молодих людей.

– Я... У мене вже був хлопець, – прошепотіла Кіра.

– Мені не важливо, що було до мене, – відповів він. – Головне, що ми зараз разом.

– Так, Кириле, – промовила дівчина, і це були останні слова, до того як шалена пристрасть їх охопила...

Вони лежали, обійнявши одне одного, і дивилися на притихле море. Над ними – завмерли зорі, серед них завис у небі повнолиций задумливий місяць.

– Як ти гадаєш, що зараз відчуває море? Зорі? Сам пан Місяць? – стиха запитала Кіра.

– Те, що і я.

– А ти що?

– Те, що цієї тихої кримської ночі між тисячами світів над нами і морем внизу народилося справжнє кохання, – відповів Кирило.

– Тобто?..

– Я кохаю тебе.

– Як сильно?

– Як цей Всесвіт над нами.

– Чи надовго?

– Доки він існуватиме.

– Дякую тобі, Кирю, – сказала дівчина і запитала: Можна я буду так тебе називати?

– Звичайно.

– Кирю, ти навіть не уявляєш, що для мене значить ця наша ніч, твоє зізнання. Ти повернув мені втрачену віру.

– Ти про що? – запитав він.

– Ми домовлялися повернутися сюди, – уникаючи відповіді сказала Кіра. – Усе залишається в силі?

– Звичайно!

– Подумаймо, коли сюди приїдемо, – запропонувала дівчина. – У наших планах ще мандрівка в Карпати.

– Пропоную повернутися сюди за п'ять років. Як тобі це?

– Окрім поїздок на відпочинок, у нас на першому плані навчання, – нагадала Кіра. – До того ж ще є багато чудових місць, які ми маємо побачити.

– Згоден. То що ти пропонуєш?

– Мені подобається число вісім, – сказала дівчина. – Зараз 2006 рік, додаємо вісім, тож сюди приїдемо влітку 2014! А потім будемо повертатися кожні вісім років і згадувати цю неймовірну ніч.

– Домовились! – погодився Кирило.

– Кажуть, щоб повернутися, потрібно кинути у воду монетки, – сказала дівчина.

Солоні води поглинули копійки. На згадку про незабутню бухту Кохання Кирило з Кірою взяли по пласкому камінчику. Кіра притулила камінчик, що увібрав у себе частинку моря і сонця, до щокі і повторила слова, почуті від екскурсовода:

– І буде нам щастя!

– Буде! – стиха промовив Кирило.

Вони слухали ніч, і вона озивалася тихим шелестінням камінців на березі.

Незрозуміле кохання

– Не розумію тебе, Кіро, – сказала Яна, відклавши вбік конспект. – Що ти знайшла в тому Кирилові? Нічого особливого в ньому немає, навіть потрібного зросту! Він – децел[5 - Децел (жарг.) – малий на зріст.], на пів голови нижчий за тебе!

– Зріст має таке особливе значення? – Кіра загадково усміхнулась.

– Збоку ви виглядаєте разом, м'яко кажучи, незграбно. Він тобі не пасує.

- По-твоему, хлопець, як кофтинка, має пасувати?
- У нього нема нічого такого, що може подобатися, - не вгамовувалась подруга. - От поясни мені, нерозумній, що ти в ньому знайшла?
- Те, чого не мають інші. А щодо зросту... Ти знаєш, що чоловіки ростуть, здається мені, до двадцяти п'яти років?
- Чекатимеш, доки підросте? - усміхнулась Яна.
- А мені поспішати нікуди.
- Ні, я все одно нічого не розумію! Не багатий, у столітніх джинсах, які купив, напевно, на секунді, вигоріла футболка, ніякого шарму! Якийсь такий собі задрипанець!
- Для кого як. Прийде час, і Кирило зможе купити собі гарний одяг. Хіба це так важливо?
- Для мене, наприклад, важливо. Ти йому курсачі робиш безплатно, а що твій задохлик зробив доброго для тебе? Квіти з клумби носить? Скільки хлопців за тобою упадають! Бери будь-кого, крути з нього мотузки, як хочеш, а ти на них навіть не дивишся! Обрала собі якесь одоробло!
- А ти спробуй заглянути ім у душу! Ті красені, як гарне яблуко: зовні привабливе, але якщо придивитися, то можна помітити маленьку дірочку - доріжку черв'яка, що живе всередині. Навіщо мені їсти червине яблуко, коли я маю добре і смачне?
- Яна помовчала, але за мить знову повернулася до розмови.
- Кирило, як твоя тінь, - куди ти, і він за тобою, як прив'язаний ходить, - сказала вона.
- Хіба це погано?

– У мене складається враження, що скажи ти йому стрибнути з даху багатопверхівки – і він, не вагаючись, зробить крок уперед.

– А ти, Яно, знайди собі такого, щоб не вагаючись стрибнув з висоти, якщо ти попросиш, – сказала Кіра й розгорнула книгу, давши знати, що розмова закінчена.

– Невже й справді ти його кохаєш? – запитала Яна, помовчавши.

– Хіба я таке сказала? – промовила Кіра, не відриваючись від читання.

Кіра з Кирилом і насправді були антагоністами, і їхньої дружби ніхто не розумів. Дівчина була справжнім лідером: що б не робила, вона завжди прагнула бути першою і найкращою. Вона могла спалахнути миттєво, огризнутися, постояти за себе і будь-кому дати відсіч. Кирило – повна її протилежність. Юнак був спокійний настільки, що, здавалося, його неможливо вивести з рівноваги. Працьовитий і мовчазний, він і справді був зовсім не схожий на Кіру за своєю натурою. Коли Яна йшла ночувати до своєї бабці, хлопець не міг вільно зайти до гуртожитку, де мешкала Кіра – цербери у вигляді суворих чергових жіночок на вході були пильними й непідкупними. Тож Кирилові доводилося залазити знадвору на третій поверх, щоб потрапити до кімнати дівчини. Як він це робив, Кіра не могла второпати.

– Я ж навчаюся на факультеті фізичного виховання, – відповідав на запитання дівчини Кирило і сором'язливо усміхався.

– І вас навчають, як до дівчат залазити в кімнати? – жартувала Кіра.

– А то ж як!

Кирило завжди їй щось приносив. Іноді він купував квіти, іншого разу вони були зірвані десь поблизу на клумбі, але Кіру тішила будь-яка увага. Вона його сварила, коли приносив їй шоколадку або батончик, дорікаючи, що через це вони не зможуть поїхати влітку на запланований відпочинок.

– Марнотратник! – тикала вона йому пальцем у груди. – Не вмієш гроші економити!

– Я навчуся! – обіцяв хлопець.

Кирило бачив, що дівчині подобається його увага. Він ладен був небо до її ніг прихилити, не те що залишитися на день голодним, щоб купити їй гостинця. Йому було приємно, коли вона стояла перед ним і сварила за марнотратство в той час, коли очі були сповнені ніжності.

Кіра звикла до глузувань одногрупників над її дружбою з тихим і непримітним Кирилом. Усі вже знали, що дівчина гостра на язик і будь-кому дасть відкоша, тому шепотілися за її спиною. Здавалося, що Кірі було байдуже, що про неї хто говорить, вона прагнула отримати червоний диплом, бути поруч із Кирилом після закінчення навчання, ішла до своєї мети і не витрачала сил на плітки та чутки. Їй було добре разом з Кирилом, а на все інше вона не зважала.

На літніх канікулах вони поїхали на Західну Україну, щоб побачити старий Львів і сиві Карпати. Щоправда, для цього Кирилові довелося ціле літо тягати валізи з овочами на ринок у Луганську, і то він зміг заробити лише на п'ять днів відпочинку. Кіра намагалася хитрощами заплатити за нього, але в цьому юнак був непохитний: «Я своїм горбом заробив для нас двох на короткотривалу поїздку і не дуже цим задоволений, – сказав він. – Попереду навчальний рік, тож потрібно лишити на це кошти, але, Кіро, я ніколи, запам'ятай, ніколи не стану альфонсом». І все-таки інколи Кірі вдавалося схитрувати. У Львові вона йшла купувати квитки на екскурсію своїм коштом і робила це так, щоб Кирило не дізнався. Іншого разу їй вдавалося розрахуватися в кафе зі свого гаманця так, щоб хлопець не помітив. Якимось дівчина спіймала себе на думці, що вони обоє намагаються зробити одне одному хоча б маленьку приємність і від того обоє тішаться, як малі діти новою іграшкою. Така турбота ще більше їх зближувала.

Львів, старий, сумний, загадковий, часом зухвалий, іноді загублений серед кривих вуличок зі старими будинками і дорогою з бруківки, справив на них неповторне враження. Прогулянки старим містом були, як дотик до історії, яка залишилась у минулому, але не зезла: її дух зберігся серед вузьких брукованих вуличок міста, де переплелось минуле з сучасністю, де смачно пахло кавою і шоколадом. Кіра з Кирилом гуляли вечірнім Львовом, намагаючись закарбувати надовго в пам'яті спогади про Місто Лева. Про почуття вони взагалі не говорили – кохання любить тишу і вони обоє це відчували...

Якось так виходило, що Кіра з Валею навчалися в одному місті, їхні батьки жили в одному селі, а подруги майже не бачилися. Їхні зустрічі були випадковими,

коли «Привіт! Як справи? Бувай!» – ось і все. Іноді Кіра уривала хвилинку зі свого щільного графіку, щоб зателефонувати Валі, але то були скоріше дзвінки ввічливості, ніж розмови колишніх подруг.

Кіра закінчувала навчання на другому курсі, коли відчула потребу побачити Валю, поговорити з нею не по телефону, а задушевно, як раніше, при зустрічі. Відмовивши Кирилові у побаченні, Кіра подзвонила Валі і запропонувала прогулятися з нею вечірнім містом.

– Скучила за тобою, – сказала Кіра. – Були як сестри, а тепер стали ніби чужі. Хочу тебе обійняти, як раніше, попліткувати. Зустрінемося?

Подруга залюбки погодилася.

Кіра сиділа в парку на лавці біля великого куща бузку, насолоджуючись погожим тихим вечором і запахом рожевих суцвіть. Вона не одразу впізнала у дівчині з волоссям кольорів папуги, свою подругу, лише хода та постава нагадали колишню Валю.

– Привіт! – Кіра обійняла подругу, поцілувала в щічку. – Як я скучила за тобою!

– А я як! – усміхнулась Валя яскраво нафарбованими губами. – Чого так дивишся? Не впізнала?

– Ти... Ти так змінилася!

– Жити в Луганську – це тобі не в нашому Мухосранську!

– Навіщо ти так про наше село? Ми ж там народилися, вирости, жили...

– І добре, що не живемо зараз! Може, десь поганяємо чайковського? – запитала Валя і Кіра здивовано подивилася на неї. – Чаю поп'ємо, питаю?

– Краще тут посидимо, потеревенимо, – сказала їй Кіра. – Розповідай, як ти? З ким ти?

– Навчаюся в бурсі, скоро закінчу і піду вкалувати на роботу, хоча, чесно зізнатися, так впахло! [6 - Впахло (жарг.) – ліньки.] – заторохтіла Валя. – Головна новина – тільки для тебе! Втріскалась я в одного перця по самі вуха! Ми з ним на дискачі [7 - Дискач (жарг.) – дискотека.] познайомилися, в нічному клубі. Його звати Льоха, до речі. Відриваюся я, значить, на дискачі, й одразу помітила, що він не якийсь там забичений чи лажовий, а сімпотний і лавешний [8 - Лавешний (жарг.) – грошовитий.]. Льоха тоді був трохи вгашений, тож я його швидко привабила. Ні, ти, Кіро, не подумай, що я стала давалкою, ні, просто була гарно наштукатурена, трохи підшафе, тож ми й здибалися. При нагоді я тебе з ним познайомлю! – пообіцяла Валя.

Кіра слухала її монолог, і їй не вірилось, що два роки, такий короткий термін, можуть так змінити людину. Вона намагалася уловити з того нескінченного потоку розповіді основне, зрозуміти, що то за хлопець, який так вплинув на подругу.

– Він у мене хороший, – розхвалювала Валя свого хлопця. – Щоправда, не так давно вийшов із в'язниці, але з ким не буває? Чи не так? Усі помиляються.

– Він розказав тобі, за що відбував термін?

– Ні, не за мокруху, як ти подумала! – засміялась Валя. – За гоп-стоп, тобто за вуличне пограбування, але він мені казав, що не причетний до того, його дружбани попросили постояти на шухері, а загребли всіх гамузом. Ти ж знаєш, які менти підлі.

– Не мала такої нагоди з ними спілкуватися, – усміхнулась Кіра.

– Льоха ще не знайшов собі роботи, але він уміє рубати бабки [9 - Рубити бабки (жарг.) – заробляти гроші.], тож е що пожрати і за що відтопиритися! [10 - Відтопиритися (жарг.) – відпочивати.] Льоха хоче водилою десь влаштуватися, але поки що не виходить, – знову заторохтіла дівчина.

– Водієм? – Кіра нарешті змогла вставити слово. – Твій Льоха, бува, не наркоман?

– Ні, ти що?! Ніяких колес! Він не наркуша, але збивати капусту вміє [11 - Збивати капусту (жарг.) – заробляти гроші.], без базару кажу тобі! Диви, який у мене прикид! Це все він мені купив! – Валя підвелася, покрутилася на місці,

демонструючи своє вбрання. – А в ліжку який! Просто балдьож! Так що у нас усе пучком! – промовила захоплено Валя і з сумом додала: – Майже все пучком.

– Що трапилось?

– Та я сама винна.

– У чому? Що ти утнула? – запитала її Кіра.

– Та залетіла я! – зізналась Валя. – А мій Льоха, блін, як дізнався, то вигребла я по повній!

– Він тебе образив?

– Розумієш, Кіро, Льоха не на всю голову, але трохи вольтонутий, – продовжила Валя. – Каже, мовляв, хочеш, щоб ми віскас жерли? Отримала я втик від нього по повній і зробила вакуум.

– Вакуум? Що це таке?

– Перервала вагітність на ранній стадії. Ось що!

– Валю, навіщо?

– Нам спиногризи не потрібні!

– Ти дітей називаєш спиногризами?! Не подумала, що більше не зможеш завагітніти?

– Я тебе благаю! – Валя закотила очі. – У нас у групі одна тьолка вже два аборти зробила і втретє залетіла! Ні, тепер я буду розумнішою! Спираль – моя найкраща подруга! Та що я все про себе? У тебе є хтось?

– Є.

- Могла б і не питати, – усміхнулась Валя. – Ясний перець! Ти така гарна! Просто красуня! І хто він? Є бабло?
- Він студент, як і я.
- Студяга, значить? Папик у нього має лаве?
- Валю, яке це має значення?
- Має! Ще й яке! Навіщо тоді ми живемо в Луганську? Щоб тут зачепитися, а не в гівні все життя довбатися. Так хто він?
- Ти його знаєш, – відповіла Кіра. – Кирило. Пам'ятаєш?
- Той самий?! – Валя витріщила очі від здивування. – Так він же повний тормоз! Я гадала, що ти крутого хлопця собі підхопила, якогось навороченого, а тут тобі здрастуй, ужас, я твій кошмар! Кирило – це ж просто якесь одоробло!
- Принаймні не зек, – ображено промовила Кіра.
- Кіро, не ображайся, – Валя взяла її за руку. – Мені фіолетово, з ким ти тусуєшся, але ж ти могла б знайти собі щось краще.
- Могла б, якби захотіла.
- Гаразд, проїхали, – зітхнула Валя. – Я дивлюсь, у тебе навіть губи не нафарбовані. Хочеш, я тобі всю свою косметичку подарую? – дівчина швидко дістала її з сумочки. – Льоха мені ще накупить цього добра!
- Дякую, Валю, мені нічого не потрібно, – сказала Кіра. – Валюшо, ти дуже змінилася.
- Знаю! Так було задумано! – усміхнулась подруга.
- Чомусь колишня ти мені подобалась більше.

– А я себе люблю тепер, – із задоволенням промовила дівчина.

– Шкода, – зітхнула Кіра й поглянула на годинник.

– Бачу, ти поспішаєш, – сказала Валя. – Тоді обнімашки?

Дівчата розпрощалися, пообіцявши зв'язатися найближчим часом. Валя поспішила піти, а Кіра ще трохи посиділа в роздумах на лавці. «Яна не розуміє мене, – думала вона, – а я не зрозуміла кохання Валі. Напевно, любов не має пояснень, кого і за що ми кохаємо. І чи то любов?»

Її Валькірія

Кіру давно приваблювала скандинавська міфологія, але все якось не виходило поринути в її глибину. На третьому курсі вона знайшла час, щоб детальніше з нею ознайомитися, і була вражена. Її увагу приваблювали образи валькірій – доньок та помічниць Одина, які брали участь у битвах та розподілі перемог і смертей. Кіра дізналася, що в ранніх скандинавських міфах валькіріям іноді навіть дарували право визначати результати битв. Уява дівчини ясно малювала образ валькірії, яка проноситься на крилатому коні над полем бою, управляючи долями воїнів. Кіра подовгу могла розглядати картини із зображенням валькірій, вивчаючи кожну дрібну деталь. Найбільше її захоплювала «Валькірія» Петера Ніколая Арбо, яка на чорному коні з щитом та мечем у руках мчить по небу серед хмар.

Ще більше Кірі сподобалися пізніші скандинавські міфи, в яких образ валькірій був романтизований і вони поставали ніжними та чуттєвими дівами із золотавим волоссям, яскравими виразними синіми очима та білосніжною шкірою. Іноді валькірії подавали героям битви їжу та напої, вони кружляли над полем бою в образах вершниць на прекрасних крилатих конях, із грив яких капала на землю плодотворна роса, а від їхніх мечів линуло світло.

Образи валькірій на Кіру справили таке сильне враження, що вона з тиждень ходила заглиблена в себе, відсторонена, поринувши в той далекий світ, де жили ці вродливі діви. Кирило помітив зміни в поведінці Кіри і поцікавився, що сталося.

– Ти знаєш, хто такі валькірії? – відповіла запитанням на запитання дівчина.

– Так. Це ті міфічні діви, які підбирали з поля бою тіла загиблих воїнів, – відповів Кирило, – щоб потім їх перенести в Асгард – небесну фортецю скандинавських богів, здається, в замок Вальхалле.

– Так, Кирю! – промовила захоплено дівчина. – Ти тільки уяви: чарівний замок, де покрівля з чистого золота і світло запалювати не потрібно – воно йде від оголених мечів, а славні воїни з ранку до вечора беруть участь у поединках і турнірах... Потім – битва! Після неї воїни разом з богами сідають за столи, і чарівні валькірії, прекрасні, як саме життя, підносять їм м'ясо безсмертного вепра і роги з хмільним медом, які ніколи не порожніють!

Кирило дивився на дівчину, яка змінювалась на очах, коли починала говорити про валькірій. Перед ним була зовсім інша Кіра, очі якої світилися вогнем і, здавалося, від неї самої йде невидиме, але відчутне світло якоїсь непереборної сили. Дівчина то сідала, то різко зривалася з місця, ходила по кімнаті, жестикулювала, то посміхалася, то ставала серйозною або замріяною. Було видно, що вона в захваті від містичних істот, про яких і раніше знала, а зараз посправжньому відкрила для себе й відчула в повній мірі. Кирило слухав її, не перебиваючи, намагаючись зрозуміти дівчину, відчути те саме, що відчувала вона, і іноді йому здавалося, що перед ним не його Кіра-студентка, а сама валькірія, збуджена після бою, з очима, в яких палахкотів вогонь.

– А що ти, Кирю, знаєш про давньогерманський епос «Пісня про нібелунгів»? – запитала Кіра і, не чекаючи відповіді, захоплено й збуджено продовжила: – Валькірію Сигдриву розгніваний бог Один позбавив права брати участь у битвах і приспав її. І знаєш за що? Вона не підкорилася наказу бога, і під впливом кохання віддала перемогу не тому воїну. Прекрасна діва на знак покарання спала у вогняному колі, щоб ніхто зі смертних не міг дістатися до неї. Лише сміливий воїн Сигурд зміг наблизитися і поцілунком розбудити Сигдриву!

– І вони залишилися разом?

– Так! Кохання завжди перемагає всі негаразди! – продовжила Кіра. – Але не повсякчас було так добре в них. Шлюб валькірії зі смертним ставав для неї вироком, бо вона втрачала свою чарівну силу та безсмертя.

- Шкода.

- І мені їх шкода, - вже спокійніше промовила Кіра. - Закохані мають право на щастя. З часом ставлення до валькірій змінилося, трансформувалася і їхній зовнішній вигляд. Їх почали зображувати як напівжінок-напівптахів, крила валькірій стали крилами коней, але залишилося головне - оберіг валькірії в наш час - це символ мудрості, справедливості та честі, охоронний символ для воїнів.

Кіра замовкла. Вона сіла поруч з юнаком і замислилась. Кирило знав, що дівчина все ще перебуває під враженням, тож мовчав, не порушуючи тиші, не відволікаючи її від думок.

- Ти себе асоціюєш із однією з валькірій? - запитав згодом Кирило.

- Ні, ти що?!

- То поясни, чим тебе валькірії так приваблюють?

- Не можу сама в цьому розібратися, - зізналася дівчина, - але відчуваю якусь із ними спорідненість чи щось подібне. Вони притягують мене, як магнітом, не сходять з думки... Такі сміливі, зухвалі, сильні і водночас здатні на самопожертву заради кохання... Вони на крилатих конях у небі, серед хмар! Вітер свище у вухах, шарпає їх за довге волосся, а валькірії зі світними мечами! - знову збуджено заговорила Кіра. - Знаєш, я хотіла б побути на їхньому місці хоча б хвилину! Пролетіти на прекрасному крилатому коні серед хмар, щоб відчути безмежну волю, яку можна пізнати лише тоді, коли нічого тебе не стримує, не втискає в установлені суспільством правила, щоб лише кінь, небо, вітер і я! Летіти, кохати, а там будь що буде!

- Ну ти й нафантазувала! - усміхнувся Кирило. - Це на тебе не схоже.

- Я не фантазую, - ображено промовила дівчина. - Передаю відчуття свободи. Шкода, що ти мене не зрозумів.

- Вибач, - промовив хлопець, але Кіра взяла в руки підручник і зробила вигляд, що уважно читає. - Я піду, - сказав він, добре знаючи, що на цьому їхня розмова завершилася.

Кіра продовжувала розшукувати будь-який матеріал про валькірій. В Інтернеті вона натрапила на світлини з татуваннями, де зображені ці міфічні діви. «Для дівчат таке татування може стати сильним амулетом, який допомагатиме зберігати гармонію між жіночністю та войовничістю, – прочитала вона на одному із сайтів. – Якщо ви вподобали тату валькірії, то це не випадково. Валькірії вважалися символом доблесті, справедливості та відваги, вирізнялися рішучістю та впевненістю у своїх діях. Є така думка, що татування неземної прекрасної діви відкриває такий потенціал її власниці, про який вона навіть не могла здогадуватися». Не вагаючись, Кіра пішла до тату-салону.

З усіх запропонованих їй зображень Кіра обрала валькірію на коні, яка летить серед хмар в обладунках воїна, з мечем у руках.

– Ось це тату, – вказала вона майстрові.

Увечері вона похвалилася Яні своїм татуванням на правому передпліччі.

– Жах! – відсахнулася від неї подруга. – Це ж, напевно, так боляче!

– Щоб отримати задоволення, іноді потрібно витримати біль, – усміхнулася Кіра.

– Задоволення?! Від такої татушки?!

– Тобі не подобається?

– Я б зрозуміла, якби ти набила якусь квітку, ієрогліф, котика чи пінгвінчика, а то... Ніби якась пацанка.

– А мені сподобався малюнок, – сказала Кіра, очима шукаючи книгу.

– Та не напружуйся ти так, Кіро, – усміхнулася Яна. – Тобі подобається, і це головне. Не можна під усіх підлаштовуватися, всім догодити, сподобатися.

– А цього й не потрібно робити, – погодилась Кіра. – Я – вільна людина, живу у вільній країні і ніхто не може і не має права мені вказувати, що і як робити.

– Гордовита ти, Кіро, – незле зауважила Яна.

– Ні, неправда, я – вільна людина, – відповіла Кіра і взяла в руки книжку.

Коли стається несподіване

Кіра була на п'ятому курсі і до захисту диплома залишався один крок, коли вона дізналася, що вагітна. Дівчина вживала всіх заходів, щоб не завагітніти, але діти не питають дозволу в батьків на своє зачаття. Аби впевнитися, що вона не помиляється, Кіра пішла до лікаря, який її привітав, підтвердивши те, що вже сталося. Про аборт вона не думала, але неочікувана новина ввела її в ступор. Дівчина розуміла, що потрібно ухвалити важливе і єдино правильне рішення, вона сама має визначити подальшу свою долю. Кіра вперше в житті була розгублена і невпевнена в собі. Їй потрібно було розібратися в усьому самій, без сторонніх підказок і порад. Поміркувавши, вона відпросилася на кілька днів з університету і поїхала в Розкішне. Саме там, де було її коріння, на землі, де лишилося її дитинство і все було таким рідним і близьким, Кіра почувалася спокійно і врівноважено, тому й рішення мало бути правильним.

– Чому ти ідеш серед тижня? – здивувався Кирило, дізнавшись про намір дівчини.

– Мати прихворіла, тож хочу побути біля неї, – збрехала Кіра.

Не менш здивувалася й Таїсія Іванівна, коли побачила на порозі доньку.

– Кіро, що трапилось?! – стривожено запитала жінка.

– Приїхати до рідної домівки вже називається «щось трапилось»? – усміхнулась Кіра. – Все добре. Нам дали кілька вільних днів, щоб підготуватися до курсової роботи, тож вирішила попрацювати в рідних стінах.

– Фух! А я вже злякалася! – видихнула жінка. – Подумала, що тебе вигнали з університету! Зізнавайся, студентко, голодна?

– Трохи є, – сказала Кіра і пішла до своєї кімнати.

На кухню дівчина прийшла вже перевдягнута у свій улюблений спортивний костюм. На столі стояла чималенька миска з овочевим рагу з м'ясом, запах якого заповнив усю кухню. Кіра відчула, як із шлунку грудка поповзла вгору, але вона змогла втримати її, усміхнулась матері і навіть встигла сказати: «Я зараз!» до того, як її знудило. Дівчину вирвало в туалеті, і Кіра ще трохи постояла біля раковини, вмиваючись холодною водою і гадаючи, як поїсти, щоб знову не виблювати. Нудота відступила, і вона змогла повернутися до столу й пообідати.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

Сноски

1

Дирочник – так називають шахтарів на незаконних копанках, де добувають вугілля, лазячи в невеликі отвори. (Тут і далі прим. авт.)

2

Розкішне – село на Луганщині, Лутугинського району, неподалік м. Луганська.

3

Успенка – селище міського типу на Луганщині.

4

Луганський державний педагогічний університет ім. Тараса Шевченка (1998–2008 рр.), з квітня 2009 р. – Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка.

5

Децел (жарг.) – малий на зріст.

6

Впадло (жарг.) – ліньки.

7

Дискач (жарг.) – дискотека.

8

Лавешний (жарг.) – грошовитий.

9

Рубити бабки (жарг.) – заробляти гроші.

10

Відтопиритися (жарг.) – відпочивати.

11

Збивати капусту (жарг.) – заробляти гроші.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/talan_sv-tlana/ya-zahischu-tebe

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)